

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 58854-07-14 פלוני נ' פלונית

בפני כב' השופטת איריס ארבל-אסל

תובע פלוני
ע"י עו"ד רונן דליהו ו/או עו"ד הדס זליקוביץ

נגד

נתבעת פלונית
ע"י עו"ד ציפורה פיק ו/או עו"ד שלמה הורניק

ע

פסק דין

1. לפני תביעה נזיקית אשר הגיש אב כנגד אם, בעילה של אי קיום הסדרי שהות ומניעת קשר בינו לבין בנו, ילדם המשותף של הצדדים.

רקע עובדתי רלוונטי בתמצית

2. התובע מוסלמי, בעבר אזרח ירדן וכיום בעל אזרחות ישראלית (להלן - "האב"); הנתבעת יהודיה, אזרחית ישראל (להלן - "האם").
3. הצדדים הכירו במועדון ב ____ ובחלוף זמן לא רב, ערכו הסכם נישואין ועברו להתגורר יחד. ביום 2003/__/__ נולד לצדדים בנם הקטין (להלן - "הקטין"). לאחר הלידה, האם והקטין התאסלמו.
4. כשנה לאחר לידת הקטין, הצדדים נפרדו.

5. לאחר הפירוד בין הצדדים האם שבה לדת היהודית, החלה לקיים אורח חיים חרדי, נישאה בשנית ומאז ועד היום היא מגדלת את הקטין כיהודי חרדי.
6. הצדדים מנהלים הליכים בבית משפט זה עוד מראשית שנת 2005, על רקע הפצרותיו של האב לאפשר לו לממש את הורותו ולהסדיר זמני שהות שלו עם הקטין. ההליכים לא הובילו לתוצאה המיוחלת ובפועל, האב נותר מנותק מהקטין כמעט לחלוטין מאז הפירוד בין הצדדים.
7. ביום 3.7.14 הגיש האב את התביעה שבכותרת בה הוא עותר לחייב את האם לפצות אותו על הנזק שנגרם לו וייגרם לו בעתיד, כתוצאה מהניתוק מבנו.
8. האב מעמיד את גובה הפיצוי על סך של 50,000 ₪ בעבור כל שנה בה נמנע ממנו קשר עם בנו הקטין ובסה"כ 450,000 ₪ נכון ליום הגשת התביעה.

עיקר טענות האב בתמצית

9. האב טוען כי התביעה הוגשה לאחר שכלו כל הקיצין והאם, במעשיה ובמחדליה, סתמה את הגולל על קיומו של קשר תקין ואוהב בינו לבין הקטין.
10. האב טוען כי מאז היה הקטין עולל רך בשנים, פועלת האם באדיקות לניתוקו המוחלט מאביו ואינה בוחלת באמצעים לשם כך. האב טוען שבשנים האחרונות, האם פועלת בקדחתנות ובשיטתיות להסתה מוחלטת של הקטין כנגד אביו ומאיינת כל סיכוי, ולו הקלוש ביותר, לקיומו של קשר בין האב לקטין.
11. האב טוען כי האם ממאנת לשתף פעולה עם אנשי מקצוע שמינה בית המשפט ואינה שתה ליבה לסנקציות שהוטלו עליה על ידי בית המשפט.
12. לטענת האב, יש להתחשב בכך שהנזק לו גורמת האם רק מתעצם עם השנים ויש להתייחס לפיצוי גם בגין העתיד.

עיקר טענות האם בתמצית

13. האם טוענת כי כאשר הקטין היה בן כשנה, חולצה מידי האב על ידי המשטרה והועברה למעון לנשים מוכות, נוכח אלימות שספגה מצד האב. כן טוענת האם כי האב הציג עצמו בפניה בשם "----" והסתיר ממנה את היותו מוסלמי אזרח ירדן השוהה בישראל באופן בלתי חוקי, עד שכבר היו מספר חודשים בתוך הקשר.

14. האם טוענת כי מעולם לא התאסלמה, אלא עו"ד מטעם האב רשם אותה כמוסלמית ואף דאג להביא אישור לפיו התאסלמה לפני הלידה, על מנת שגם הקטין יירשם כמוסלמי. האם טוענת כי הקאדי עצמו הודה בפניה לימים כי מעולם לא פגש בה ואף סייע לה בגירושיה מהאב.
15. האם טוענת כי האב גורש על ידי הרשויות לירדן ולא שב לישראל במשך שלוש שנים, בהן גידלה את הקטין לבדה. האם טוענת כי לא ניתן להאשים אותה בנתק בין האב לבין הקטין בתקופה זו.
16. האם טוענת כי כאשר היה הקטין בן ארבע שנים, התקיימו מספר מפגשים קשים בין האב לבין הקטין, בעקבותיהם התרשמה העו"ס לסדרי דין כי הקטין מצוי במצוקה רגשית ובסיכון להתפתחותו בשל המצב המשפחתי הסבוך אליו נקלע. האם טוענת כי האב הופנה להדרכה הורית ואילו האם הופנתה לטיפול רגשי - אולם שניהם כאחד לא מימשו את ההמלצות ועל כן לא ניתן להחזיק את האם כאחראית בלעדית.
17. האם טוענת כי בנסיבות אלו ולאור הקשיים שחווה הקטין, נתן האב את הסכמתו להפסקת המפגשים לאלתר והקטין הופנה להערכה פסיכיאטרית. האם טוענת כי בהערכה הפסיכולוגית נמצא כי הקטין סובל מקשיי הסתגלות ומהפרעה רגשית והתנהגותית וכן מהפרעת קשב הנובעת מחוויות ילדות קשות, שרוי באי שקט, בבלבול, בהצפה של חרדות ובקונפליקטים של זהות.
18. האם טוענת כי לאחר מספר מפגשים בין האב לקטין שהתקיימו במרפאה לבריאות הנפש, בה טופל הקטין, לא עלו יפה, החליט הרופא המטפל על הפסקת המפגשים מחשש שייגרם לקטין נזק רגשי קשה.
19. לאור כל האמור, טוענת האם כי אין מדובר בהפרה בזדון מצד האם אלא בנסיבות קשות ביותר מבחינה אובייקטיבית, של קטין דתי הגדל בישוב דתי ומקבל חינוך דתי, לו אב מוסלמי, בעל אזרחות ירדנית, שפגע באמו קשות.
20. כן טוענת האם כי אין יסוד לסכום שנתבע ומעבר לכך, האב כבר דרש וקיבל בעבר פיצוי בגין הפרת סדרי ראייה, וכל פיצוי נוסף יהווה התעשרות שלא כדין.

דיון והכרעה

21. סעיף 14 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962 (ולהלן: "חוק הכשרות"), מורה כי שני ההורים הינם האפוטרופסים הטבעיים של

ילדיהם הקטינים. סעיף 15 לחוק הכשרות, קובע כי אפטרופסות ההורים כוללת את החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו, והסמכות לייצגו.

22. משמעות הדבר היא, שעל פי חוק, לכל אחד מההורים מעמד שווה ביחס לקטין וזכותו של כל הורה לקיים קשר עם הקטין, זהה.

23. כלל ידוע הוא, כי הזכות לקשר בין הורה לילדו הינה זכות טבעית בעלת ממד חוקתי. ראה לעניין זה דבריה של כבוד השופטת פרוקצ'יה, רע"א 3009/02 פלונית נ' פלוני, פ"ד נו(4) 872, 893 (ולחלן: "פרשת פלונית"):

"המשפט רואה בקשר שבין הורה לילדו זכות טבעית בעלת ממד חוקתי, שלה שני פנים: האחד - זכותו של כל ילד להיות נתון למשמורת הוריו ולגדול ולהתחנך על-ידיהם; השני - זכותו של הורה, מכוח קשר דם, לגדל ולחנך את ילדו במשמורתו ולקיים כלפיו את חובותיו כהורה. בצד החובה לדאוג לבריאותו ולרווחתו של ילדו קנויה להורה זכות כי הוא ולא אחר יקיים את החובות הללו".

24. ובהמשך, עמ' 895:

"זכותם של הורים וילדים למימוש קשר הדם הטבעי ביניהם קיימת גם במסגרות משפחתיות שעברו שבר וקרע עקב פירוד ההורים, ומקום שמכורח נסיבות שאירעו נבצר משני ההורים לגדל את ילדם במשותף. גם כך, וגם מקום שהמערכת המשפחתית נדרשת להתמודדות קשה עם אילוצים שונים הנובעים ממצוקת הפירוד..".

25. אל מול כל זכות עומדת חובה, ואל מול זכותו של הורה לקיים קשר עם ילדו, עומדת חובתו של ההורה האחר לאפשר ולהבטיח את הקשר בין הילד לבין ההורה הנוסף, ולמצער - שלא לסכל את קיומו. ראה דבריה של כבוד השופטת סביונה רוט לוי, ע"מ 1034/01 פלוני נ' אלמוני (פורסם בנבו, 17.1.2002):

"כבר הודגש ע"י הרכב ביהמ"ש המחוזי בת"א, שבו נטלתי חלק, לא אחת, כי הזכות של ילדים לקשר עם שני ההורים הינה זכות בסיסית של קטינים המודגשת גם באמנה בדבר זכויות הילד 1989 (כתבי אמנה 1038 כרך 31 עמ' 221 בסעיפים 7, 9(2), 10(2) ו-18). ואוסיף על כך, כי במקביל לזכות זו של ילדים, מוטלת אחריות על ההורים לקיומו של קשר זה עם ההורה האחר, שכן אי קיום הקשר לא רק שפוגעת היא בזכותו של

הקטין שפוגעת היא בעקרון טובת הילד, שהוא העיקרון השולט בכל החלטה הקשורה בקטינים".

26. לאור האמור, ברור מדוע מניעת קשר בין הורה לילדו, כאשר אין לכך צידוק ממשי, באמצעות הפעלת אמצעים פסיכולוגיים שונים על הילד, אשר גורמים לניתוקו ולהתנכרות מצדו להורה האחר, הינה תופעה פסולה אשר זכתה לכינוי "תסמונת הניכור ההורי". ראה דבריו של כבוד השופט גרוניס, רע"א 3009/02 פלונית נ' פלוני, נו(4) 872 (2002):

"את המונח תסמונת ניכור הורי (Parental Alienation Syndrome) טבע לראשונה הפסיכיאטר האמריקני פרופ' ריצ'רד גרדנר לפני כחמש-עשרה שנים. הוא היה הראשון שהתייחס בצורה שיטתית לתופעות שונות שנתגלו אצל ילדים הקשורות לסכסוכים בין הורים, בייחוד לגבי המשמורת. פרופ' גרדנר הגדיר את הסינדרום כהפרעה, אשר הביטוי העיקרי שלה נמצא בגינוי או בהתנכרות מצדו של ילד כלפי אחד מהוריו, כאשר אין כל צידוק לכך..."

ביטוי לתסמונת נמצא, בין היתר, בסירוב של הילד לקיים קשר עם אחד ההורים. מכאן השימוש במונח "סרבנות קשר" כדיבור נרדף לניכור הורי, אף שאין הראשון אלא אחד המאפיינים של התסמונת... יצוין, כי התסמונת מתגלה בעיקר בהתנכרות מצדו של הילד כלפי ההורה שאיננו המשמורן..."

היו כאלה שהגדירו את התסמונת כמעין חטיפה נפשית של הילד... על-פי המלומדים ברגמן וויצטום, על הילד מופעלים אמצעים פסיכולוגיים שונים הגורמים לניתוקו מההורה המסורב וגורמים לו לפתח תלות בהורה המנכר..."

כידוע, בסכסוכים בין הורים שיש להם נגיעה לילד יש אף ליתן משקל לרצונו של הילד... הבעיה מסתבכת כאשר מתגלה התסמונת, משום שהרצון של הילד הינו תוצר מעוות של ההשפעות שהוא נתון להן מצדו של ההורה המנכר".

27. הפסיקה הכירה בתופעת הניכור ההורי כמקימה עילת תביעה נזיקית, החוסה תחת העוולה של הפרת חובה חקוקה על פי סעיף 287 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 או תחת עוולת הרשלנות המעוגנת בסעיף 35 לפקודת הניזקין [נוסח חדש] (ראו למשל: תמ"ש (י-ם) 48750-07-12 ש' נ' כ' (פורסם בנבו,

- 19.2.14); תמ"ש (י-ם) א.ל. נ' ש.ה. (פורסם בנבו, 20.11.11); תמ"ש (ת"א) 39866/06 י' נ' י' (פורסם בנבו, 20.3.12); תמ"ש (כ"ס) 658-02-10 ס. ש. נ' י. ק. (פורסם בנבו, 15.12.11); תמ"ש (י-ם) 13993/02 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 15.2.07).
28. בנסיבות המקרה שלפניי, טוען האב כי התנהלות האם מקימה את שתי העוולות לעיל.
29. את העוולה של הפרת חובה חקוקה מרכיבים חמישה יסודות פוזיטיביים: (1) חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק; (2) החיקוק נועד לטובתו או להגנתו של הניזוק; (3) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו; (4) ההפרה גרמה לניזוק נזק; (5) הנזק שנגרם הוא מסוג הנזק אליו נתכוון החיקוק. היסוד הנגטיבי, הקבוע בסעיף 63(א) סיפא לפקודת הניזיקין, הוא שהחיקוק, לפי פירושו הנכון, לא התכוון לשלול את הסעד בנזיקין [ע"א 878/06 דב טרויהפט נ' דוד עטיה (פורסם בנבו) [4.1.09]].
30. לשם יחוס אחריות בעוולת הרשלנות, יש לבחון התקיימותם של ארבעה יסודות, והם: קיומה של חובת זהירות של המעוול כלפי הניזוק; הפרת חובה זו; קיומו של נזק; קשר סיבתי בין ההפרה ובין הנזק.
31. הפסיקה קבעה זה מכבר, כי זיקה של הורות לילד משותף, בין אם ההורים מתגוררים יחדיו ובין אם לאו, טומנת בחובה באופן מובנה חובת זהירות של כל הורה כלפי משנהו, בכל הקשור לעניינים העולים מתוך הקשר האישי והקרבה המיוחדת הנוגעים לילד המשותף ((תמש (כ"ס) 658-02-10 ס.ש נ' י.ק. (פורסם בנבו); תמ"ש (י-ם) 13993/02 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 15.2.07)).
32. המשמעות של חובת הזהירות במישור זה, היא שכל הורה מחויב לנהוג באופן אשר יאפשר לילד המשותף לקיים קשר עם ההורה האחר. כפועל יוצא, אדם סביר יכול לצפות כי הסתה של הילד המשותף על ידי הורה אחד כנגד ההורה האחר, אשר תוצאתה האפשרית הינה פגיעה בקשר בין הילד המשותף להורה האחר, תגרום נזק להורה האחר.
33. בנסיבות המקרה שלפניי, בשל נתוני הבסיס של הצדדים הכוללים רגישות מיוחדת, הנובעות מהשתייכות לדתות שונות, דבר העלול ליצור מטבע הדברים שאלות זהות אצל הילד המשותף, אני סבורה כי אף חלה על

הצדדים חובת זהירות מוגברת, משל היה הקטין בבחינת "גולגלת דקה" החשוף לסיכון מוגבר.

34. אומנם, לעיתים, נעשית ההסתה באופן מכוון. יחד עם זאת, עם פי הפסיקה, גם מעשה רצוני או זדוני יכול לבוא בגדר מעשה או מחדל רשלני, ככל שהוא איננו סביר בקנה מידה אובייקטיבי (ע"א 2034/98 אמין נ' אמין ואח', פ"ד נג(5) 69; ע"א 593/81 מפעלי רכב אשדוד בע"מ נ' אדם ציזיק ז"ל, פ"ד מא(3) 169, 197-196).

35. כאמור לעיל, בנסיבות המקרה שלפניי, תביעתו של האב לקביעת הסדר שהות עם בנו הקטין התנהלה החל מראשית שנת 2005, כאשר הקטין היה בן כשנה וחודשיים בלבד, ועד לשלהי שנת 2017 - כאשר מלאו לקטין 14 שנים בקירוב, על רקע סירובה של האם לאפשר לו לקיים מפגשים עם הקטין.

36. התביעה להסדרי שהות באה בסופו של דבר אל סיומה העקר, לאחר שהתבהר באופן סופי שכבר אין תוחלת להמשך ניסיונותיו של בית המשפט לחדש את הקשר בין האב לבין הקטין, לאור ההתנגדות העזה של הקטין למפגשים.

37. ואולם, הקטין לא נולד בן 14 שנים ומעיון בהליכים מראשיתם, עולה כי בתחילת הדרך, הקטין הביע רצון ושמחה לפגוש את האב - אשר נרמסו על ידי האם והוחלפו בחרדות, פחדים, הימנעות ורתיעה מוחלטת מכל מפגש עם האב.

38. כן ניכר כי האם פעלה בזדון למחוק את האב מחייה ומחיי הקטין, על רקע הבדלי הדתות ביניהם ורצונה להסתיר את עברה כמי שנישאה והרתה למוסלמי, מעיני הקהילה הדתית אליה בחרה להשתייך, וטענות האם אודות אלימות מצד האב אינן עולות בקנה אחד עם התשתית הרחבה אשר הונחה בפניי.

39. ההליך נידון בראשיתו בפניי כב' השופט ד"ר גרשון גרמן.

40. כבר עם הפירוד בין הצדדים, פנתה האם אל מנהל האוכלוסין ופעלה לסלק את האב מהארץ, בטענה שהאב נהג כלפיה באלימות (ראה מכתב הלשכה המשפטית של משרד הפנים מיום 27.9.05, צורף לנספח 3 בת.ע.ר. של האב).

41. באופן זה, הציבה האם אבן נגף של ממש בפני האב, אשר הורחק מבנו לארץ אחרת, ונאלץ, בשלב ראשון, לפעול אל מול הרשויות לצורך קבלת היתר כניסה לארץ.

42. גם לאחר שהאב קיבל אשרת שהיה בישראל, המשיכה האם להדוף את תחינותיו של האב להיפגש עם בנו, בטענות לאלימות מצד האב כלפיה וכלפי הקטין במהלך חייהם המשותפים. האב הכחיש כל טענה לאלימות וטען כי בין הצדדים היתה מערכת יחסים טובה.

43. חרף העובדה שבאותה העת האם כבר עברה להתגורר ב_____, האם התעקשה, מטעמיה, כי מי שיטפל בצדדים יהיו רשויות הרווחה ב_____.

44. ביום 2.6.2006 הוגש תסקיר סעד ע"י העו"ס _____, מעיריית _____.

45. העו"ס דיווחה לבית המשפט כי בין בני הזוג למחלקת הרווחה של עיריית _____, קיימת היכרות מוקדמת, מהתקופה בה הצדדים התגוררו יחדיו, על רקע פניותיהם לקבלת סיוע חומרי וכלכלי בעת נישואיהם. העו"ס ציינה כי באותה העת, גורמי הרווחה התרשמו ממערכת יחסים חמה בין השניים:

"... מדובר בבני זוג גרושים שנפרדו לפני כשנה ולהם ילד משותף בן שנתיים וחודשיים הנמצא ברשות האם. האם מתגוררת בישראל והאב הינו אזרח ירדן ומתגורר בירדן..."

_____ ו _____ הכירו בשנת 2002, כש _____ נהגה לבקר במועדון בו עבד _____ כמאבטח. בתקופה מסויימת גם היא עבדה באותו מקום. לאחר היכרות של שלושה חודשים התפתחו בין השניים יחסי אהבה. הם עברו לגור ביחד בדירה שכורה ב_____. בינואר 2003 חתמו על הסכם נישואין בפני עו"ד ב_____ וכעבור מספר חודשים ההסכם אושר ע"י בית הדין השרעי בספטמבר 2004 _____ התאסלמה.

בני הזוג התקיימו מעבודתו של _____, קבלה הבטחת הכנסה, כמו כן הם התפרנסו מעבודות מזדמנות (כמו מכירת בגדים בשוק).

בני הזוג נהגו לפנות ללשכת רווחה " _____ " לקבלת סיוע חומרי בנימוק כי מצבם הכלכלי קשה בשל נסיבות חייהם: הם טענו כי מ _____ נבצר לעבוד בשל שהותו הלא חוקית בארץ וסיפרו כי על _____ מוטלים חובות רבים שנצברו בעסק שניהלו הוריה ושנרשם על ידם על שמה. המשפחה נעזרה ע"י שרותי רווחה בציווד ריהוט, מזון לתינוקות וכו'.

לדברי עו"ס שטיפלה בהם בעבר, הם שיתפו אותה בתחושות התסכול והייאוש בשל ההמתנה הממושכת למענה לבקשתו של _____ לקבל

אישור שהיה ולעבודה בישראל. העו"ס התרשמה ממערכת יחסים בין _____ ו _____ כחמה מאוד ומאופיינת במסירות ודאגה הדדית. ניכרו מאמציה של _____ לסייע ל _____ בקידום ההליכים במשרד הפנים לשינוי הסטטוס ובלט הרצון העז של שניהם להמשיך בחיים משותפים ללא פחד מגירושו של _____. הם אף העלו מחשבות לגבי הגירה על מנת שלא לפרק את הקשר ביניהם במידה ו _____ יאלץ לעזוב את ישראל.

_____ שיתפה את העו"ס בכאבה ובאכזבתה מול עמדת הוריה, שלדבריה, ניתקו עמה כל קשר בתגובה לכך שבחרה לקשור את חייה עם בחור מוסלמי.

ב-25/1/05 הגיע _____ לעו"ס בלישכת _____ וסיפר כי _____ נעלמה באופן מפתיע עם בנם לפני 8 ימים, הגישה נגדו תלונה במשטרה על התנהגותו האלימה וכתוצאה מכך נעצר ונפתח נגדו תיק פלילי.

על רקע התרשמותה של העו"ס מהקשר האדוק בין בני הזוג, כפי שהפגינו במפגשים עמה ועל רקע הצהרותיה של _____ על אהבתה ומחויבותה לבעלה, הידיעה היתה בלתי צפויה לחלוטין...".

46. העו"ס ציינה כי להתרשמותה, המניע האמתי מאחורי סירובה של האם לאפשר לאב לפגוש את הקטין, הוא הבדלי הדתות ורצונה של האם להסתיר את עברה כמי שניהלה מערכת יחסים והרתה לאדם ערבי מוסלמי, בפני הקהילה החרדית בה בחרה להתגורר עם הקטין לאחר הפירוד. וכך כתבה העו"ס:

"מדובר בבני זוג שנפרדו לאחר 3 שנים של חיים משותפים. שניהם מתארים את תחילת הקשר ביניהם כמאופיין באהבה ומשיכה הדדית, אך חלוקים בדעותיהם בנוגע לסיבת פירוק המסגרת המשפחתית. האשה טוענת כי הסיבה היא היותה קורבן לאלימותו של הבעל ואילו הבעל מכחיש בכל את האשמה וטוען כי הסיבה התנגדות משפחתה של אשתו אליו כמוסלמי - ערבי, אזרח ירדן...

עלי לציין, כי בתיאוריה של האישה את יחסיה עם בעלה בעבר בולטות סתירות שפוגמות באמינות דבריה (כגון האכזבה שמביעה מכך שהליך הגיור לא יצא לפועל, כאשר משמעות הגיור הינה להישאר לצדו של הבעל שמוצג על ידה כמסוכן ומתעלל).

כמו כן, אני מתקשה להעריך באופן חד-משמעי את סיבת התנגדותה הנחרצת של האישה להיענות לבקשתו העקבית והמתמדת (מאז שנפרדו) של האב לחידוש הקשר עם בנם. השאלה הנשאלת היא האם הסיבה היא החשש מפני אלימותו של הבעל או הרצון (המבוטא על ידה) להתנתק מהעבר כפי שמצופה ממנה עם חזרתה בתשובה.

כאמור בפגישות עמי הפגינה _____ סימנים קיצוניים של חרדה מפני הפגיעה מצד בעלה לשעבר או מצד מישהו "מטעמו" עם הגעתה ל _____ ואף פנתה לבית המשפט בבקשה להעביר את הטיפול בתסקיר לשירותי הרווחה ב _____, כדי לא להרגיש מאוימת.

עם זאת אי אפשר שלא לשער כי הבקשה באה אחרי ש _____ נוכחה לדעת כי דעתי היא שאומנם זכותה להיות מוגנת אך אין לחסום בפני האב את הקשר עם בנם. יתכן ו _____ מקווה כי בשרותי הרווחה ב _____ תמצא אוזן קשבת לרצונה להרחיק את אביו המוסלמי מבנה..."

47. העו"ס המליצה להתחיל מפגשים בין האב לבין הקטין במסגרת של מרכז קשר וציינה כי לאור חוסר שיתוף פעולה מצד האם, אין באפשרותה להמשיך וללוות את ההורים בתהליך חידוש הקשר בין האב לבנו.

48. העו"ס נחקרה על התסקיר בדיון שהתקיים בפני כב' השופט גרמן ביום 22.6.2006, ועמדה על התרשמותה לפיה המניע לסירוב האם לאפשר קשר בין האב לבין הקטין, הוא הבדלי הדתות ורצונה להסתיר את עברה כמי שנישאה והרתה למוסלמי.

49. חיזוק לסברה של העו"ס לפיה סירוב האם נובע מרצונה מהבדלי הדתות ורצונה להרחיק כל קשר בינה ובין הקטין לאב ולדתו המוסלמית, ניתן למצוא בהתנהלותה של האם אשר נטלה לעצמה את החירות לשנות את שמו של הקטין, באופן חד צדדי ועל דעת עצמה בלבד, מ _____, השם שנתנו לו הצדדים עם לידתו, ל _____ - שם שלא ניתן לטעות בו כיהודי.

50. יחד עם זאת, נוכח טענתה העיקשת של האם לאלימות מצד האב, ולמען הסר ספק, שלח בית המשפט את האב אל מר _____, לבדיקת מסוכנות. ממצאי הבדיקה העלו כי אין מניעה להפגיש בין האב לבין הקטין ובהתאם, בית המשפט הורה ביום 26.12.2006 על תחילת מפגשים בין האב לבין

הקטין, כאשר בשלב הראשון, יתקיימו המפגשים במסגרת מרכז קשר
ב_____.

51. למרות החלטת בית המשפט, עלה בידו של האב להיפגש עם הקטין במרכז
הקשר ארבע פעמים בלבד, עד שגורמי הרווחה המליצו על הפסקת המפגשים
בעקבות התנהלותה של האם, אשר סירבה לאפשר את תהליך הקשר בין
האב לבין הקטין וחשפה את הקטין לקונפליקט בין ההורים, בעוצמה אשר
עוררה חשש בדבר טובת הקטין.

52. ביום 15.4.07 שלחה עו"ס _____ את העדכון הבא :

"... המפגש הראשון התקיים ביום 29/3/07 במרכז הקשר ב_____
בפיקוח של מנהלת המרכז ובנוכחותי, עפ"י בקשת פ. סעד לסדרי דין
בשרותי רווחה ב_____.

האם הביאה את הילד למרכז והוא יצר קשר מידי עם אביו, שיתף פעולה
במשחק, התרפק עליו, הרבה לפנות אליו "אבא". כל זאת על רקע יחסה
העוין המופגן מצד האם שהתבטאה בסירובה לעזוב את החדר בזמן
המפגש, התנגדותה להימצאותי בחדר ואמירותיה לא תגיע עוד
למפגשים....

האם מסרבת להביא את הילד למפגשים במרכז - לכל פניותי
הטלפוניות אינה עונה או מגיבה באומרה כי אינה מוכנה לדבר עמי.
כשנמסרה לה הודעה מטעמי ומטעם עו"ד כי עליה להביא אתה ילד
למפגש עונה כי אינה מתכוונת להגיעה, ולכן הפגישה ב - 12/4/07 לא
התקיימה.

הנני מבקשת ליידע את כבוד בית המשפט אודות הפרת החלטת בית
המשפט על ידי האם. הנני פונה בבקשה להורות על האם להישמע
לכללים הנהוגים במרכז, מאחר והתברר כי הילד מגלה יכולת טובה
להתחבר לאביו בזמן המפגש במרכז, על האם להימצא מחוץ לחדר
ולהשאיר את הפיקוח בידיה של העו"ס, מנהלת המרכז".

53. מן האמור ניתן ללמוד כי בין האב לבין הקטין היתה בתחילת הדרך
התקשרות תקינה, הקטין נהנה מחברתו של האב ולא היתה כל מניעה שבין
השניים יפתח קשר טוב, אילולא התנגדותה הנחרצת של האם, אשר פעלה
לטרפד את היחסים.

54. האם, שככל הנראה לא היתה שבעת רצון מהמלצות העו"ס ב _____, התעקשה כי הטיפול במשפחה יועבר אל _____, ככל הנראה מתוך מחשבה שהעו"ס ב _____ יביעו יותר הזדהות עם עמדותיה בדבר הרחקת האב המוסלמי.

55. בנוסף, האם המשיכה לעמוד בסירובה ולא הביאה את הקטין למפגשים עם האב, תוך שהיא גורמת לנתק של שבעה חודשים בין האב לקטין. רק באוקטובר 2007 חזרה האם להביא את הקטין למרכז הקשר, אולם למרבה הצער, הנתק אשר כפתה האם על האב והקטין, נתן את אותותיו והקטין, אשר בעת ההיא היה בן כארבע שנים בלבד, לא זיהה עוד את האב. וכך נכתב בעדכון גורמי הרווחה ב _____, מיום 9.1.08:

"... כיום _____ מזהה עצמו בשם _____, אינו מזהה את _____ כאביו ואינו זוכר אותו וסבור כי בעלה השני של האם הוא אביו מבטן ומלידה.

כאמור, ב-17/10/07 התקיים המפגש הראשון בין _____ ל _____ במרכז הקשר ב _____, זאת לאחר שהוסבר לאם כי היא חייבת לכבד את החלטת בית המשפט ולקיימה. המפגש היה קשה ביותר, האם, אשר חוששת לבנה לא משה ממנו וגם לא הכינה אותו כלל למפגש, כך שהילד לא ידע למה הוא בא ועם מי הוא נפגש. _____ שהתגעגע מאד לבנו הביא לו מתנות, צילם אותו ללא הרף והסביר לו שהוא אביו וחזר על כך שוב ושוב ואף הסביר לו עד כמה הם דומים זה לזה מבחינה חיצונית. כמו כן קרא לילד _____ למרות שהילד מזהה עצמו כ _____, נתקף בחרדה, החל לבכות, ברח מתחת לשולחן והתחנן לאמו ללכת הביתה. ל _____ אמר כי הוא אינו אביו ואביו האמיתי נמצא כעת עם אחיו התינוק בבי"ח....

ב- 25/10/07 התקיים מפגש שני, שאף הוא היה קשה אם כי פחות סוער. _____ מצידו השתדל לא להלחיץ את _____, אולם האם המשיכה לעמוד בפתח החדר ולא נתנה לבנה מנוחה. המצוקה ניכרה על הילד, אשר היה קרוע מכל הסיטואציה.

ב- 8/11/07 כ - 20 דקות לפני תחילת המפגש האם ביטלה אותו, למרות שיכלה להודיע על כך יום קודם.

ב- 15/11/07 התקיים מפגש שלישי, אשר גם כן היה קשה. במפגש זה עלה בברור מדבריו של _____ שהוא עובר הסתה מצידה של אימו. הוא מכריז בתחילת המפגש ש _____ אינו אביו, הוא אינו רוצה לשחק עימו ולא מעוניין במתנות שלו הוא נותן אותן למישהו אחר. ע"מ להתקרב אל בנו בכל זאת, מרים אותו _____ על ידיו ובכוח מתון מנסה לקחת אותו לחדר תוך כדי שהוא מתנגד. האם מתנגדת למהלך זה ומכנה את _____ "בהמה" באוזניו של בנה והאב כועס ועונה לה שמחנכים את בנו בצורה מגעילה והם מתווכחים ביניהם כשבתווך נמצא הילד ומצוקתו גדולה.

ב- 25/11/07 התקיימה ועדת תסקירים ב _____ בהשתתפות שני ההורים וצוות מקצועי, לאור המצוקה הרגשית הקשה של _____. בוועדה הפגינה האם כעס תהומי כלפי האב ולאור ההיסטוריה שלו עימו בגין התנהגות אלימה כלפיה, וניכר היה כי אינה יכולה להפריד בין כעסיה כלפיו לבין צרכיו הרגשיים של בנה. לדבריה, היא מתנגדת לקשר של _____ עם האב ואינה מעוניינת שיכיר אותו. מבחינתה קיומו של האב מחוק, כיום היא נשואה בשנית ליהודי ומבחינה פסיכולוגית בעלה השני משמש דמות אבהית לבנה לכל דבר ועל כן אינה מבינה מדוע מכריחים את בנה להיפגש עם _____. לדבריה, היא אינה מסוגלת לספר לבנה את האמת מבלי שתסית אותו ותסביר לו עד כמה אביו פגע בה ועד כמה הוא אדם רע. לדבריה, התייעצה עם רבנים אשר נתנו ברכתם למהלך זה.

כמו כן התרשמה הועדה מרצונו הכנה של האב לקשר עם בנו, אשר הפגין נחישות לאורך כל הדרך על אף הקשיים שניכרו בדרכו. כמו כן העלה האב את דאגתו הכנה למצבו הנפשי של בנו בגין התנהגותה של האם.

המלצותיה של הועדה היו:

1. האב נדרש לפנות לקבלת הדרכה הורית במקום מגוריו ב _____ על מנת להתמודד טוב יותר עם הסיטואציה.

2. האם נדרשה לפנות לקבלת טיפול נפשי והדרכה הורית במקום מגוריה, על מנת להפחית את כעסיה כלפי האב באופן שיאפשרו את הקשר של בנה עם אביו מבלי שתסית אותו.

3. סדרי הראיה צריכים להתקיים כסדרם ושני ההורים מתבקשים לקיימם.

4. פקידת סעד לסדרי דין תעדכן את בית המשפט.

לאחר הועדה שלושה מפגשים לא התקיימו בין האב לבנו, כאשר שניים מתוכם הילד היה חולה...

ב- 13/12/07 התקיים מפגש נוסף בין _____ ל _____, אשר היה הקשה מכולם והעיד על המסרים השליליים שהילד מקבל מצד אימו על אביו, על היותו של הילד קרוע בין מאבקי הכוח של הוריו אשר אינם מסוגלים להניח להם, ועל המצוקה הרגשית בה הוא נתון.

בתחילת המפגש האם התקשרה ומסרה כי _____ מסרב לעלות למעלה למרכז הקשר על כן עו"ס מרכז הקשר, הגב' _____, נחלצה לעזרתה וירדה למטה. לאחר עלותו, _____ מכנה את בנו "חביבי" על מנת לדובב אותו ו _____ כועסת אינה מוכנה ש _____ ידבר אליו בערבית. במשך כחצי שעה _____ לא שיתף פעולה עם ניסיונותיו של _____ לדובב אותו ואף זרק את המתנות שהוא הביא לו (סביבון וחוברת הדבקה). הוא אמר לאביו שהוא לא מוכן לשחק עימו "כי הוא לא חבר שלו ומשום שהוא איש רע" ואמר לו "שהוא יקשור לו את הידיים". ואז הוא פנה אל אימו ואמר "אמא אמרה ליי" וביקש את אישורה "נכון אמא?"

לקראת סוף המפגש _____ נרגע ומתקיימת אינטראקציה בינו לבין אביו. יחד עם זאת האם המשיכה לשבת בחדר כשנוכחותה מפריעה. עו"ס מרכז הקשר, _____, פנתה אל האם וביקשה שתנמיך את קולה, תעמוד בצד ותפסיק לדבר בטלפון הסלולארי שלה, כי היא מפריעה למפגש. _____ היה מבולבל ולא יכול היה לשאת את הביקורת כלפי אימו יצא להגנתה ותקף והרביץ ל _____ . כתגובה לכך _____ אמרה לו "אתה תשמור על אמא נכון?" ולא התייחסה כלל להתנהגותו הלא מקובלת של בנה.

ב- 20/12/07 נערך מפגש קצר. האם אחרה מאוד והאב המתין זמן רב. המפגש היה קשה הילד הגיע מוסת והתקשה לשותף פעולה לנוכח העובדה שהאם יושבת במהלך המפגש בחדר ביחד עם האב. מהר מאד

העניינים התדרדרו, שני ההורים החלו להתווכח ולריב והאם נטלה את הילד ועזבה את מרכז הקשר...

בהתייעצות עם פקידת הסעד המחוזית הגב' _____ ופקידת הסעד הראשית, הגב' _____ הוחלט כי על מנת לא לפגוע בנפשו של הקטין עוד יותר המפגשים במרכז הקשר יפסקו לאלתר. במקביל על מנת לא לנתק שוב את הקשר בין האב לבנו אנו פועלים למציאת פתרון טיפולי בו _____ יקבל התייחסות טיפולית למשבר הזהות בו הוא נתון ולמצוקתו הרגשית וההורים יקבלו הדרכה הורית במסגרת של טיפול דיאדי עמו, טיפול אשר יתמוך במפגשים במרכז הקשר ויאפשר אותם."

56. ניכר כי גם העברת הטיפול במשפחה אל אגף הרווחה ב _____, לא הניבה עבור האם את התוצאה הרצויה מבחינתה, שכן גם גורמי הרווחה ב _____ זיהו את ההסתה הברורה של האם את הקטין כנגד אביו. לפיכך, האם החליטה לטרוף את הקלפים פעם נוספת, ועקרה את מגוריה ל _____ - תוך שהיא גורמת לסחבת הנובעת מהצורך להתחיל את ההליך מחדש במחלקת רווחה אחרת.

57. על פי המלצת העו"ס ב _____, ולאור מצוקתו של הקטין מהסיטואציה שנוצרה בעטיה של האם, בוצעה לקטין הערכה פסיכיאטרית. ביום 15.4.08 הוגש דו"ח סיכום הערכה פסיכיאטרית, וכך נכתב בו:

"...

בדיקת הילד:

הילד הגיע לשני מפגשים, בליווי אמו. בפעם הראשונה סירבה האם להשאיר אותו לבד בחדר עם הבודקת, בפעם השניה הסכימה לצאת מהחדר אך נשארה מאחורי הדלת והתפרצה בחזרה לחדר לשמע תכנים על "אבא". _____ לא גילה קושי מיוחד מפרידה מאמו. ההופעה שלו היתה מסודרת ונקיה, הוא נראה כפי גילו, במצב תזונתי תקין. המודע שלו היה צלול, ההתמצאות שלו היתה תקינה בכל המובנים. הוא היה באי שקט פסיכומוטורי. רמת הפעילות שלו גבוהה. הוא התנהג בחוסר גבולות ואף בחוצפה, באימפולסיביות ובאופן בלתי מאורגן, הוא התקשה לשתף פעולה. טווח הריכוז שלו היה קצר. האפקט שלו היה עליז, לא מגוון, לעיתים לא תואם את הסיטואציה. לא היתה עדות להפרעה בפרספציה. קצב החשיבה שלו תקין, במהלך הופיעו לעתים

אסוציאציות צליל. לא היתה עדות למחשבות שווא מכל סוג. הדיבור היה לעיתים לא ברור, לעיתים השמיע קולות רבים ודיבר בצעקות. בציור התגלו קשיים גרפו-מוטוריים, קשיים בהתארגנות והפרעה בדימוי גוף. במשחק בבית הבובות בלט הבלבול בתפקידים במשפחה והדלות בתכנים. במשפחה היו ילד, אותו כינה "אח", אבא ואמא. במהלך המשחק האבא נכנס לבית, הוא שאל למה לא מזמינים אותו הביתה והוא ענה בעצמו "הוא רע". במשחק בלגו גילה עקשנות רבה, כעס ואף תוקפנות כשניסה לחבר חלקים בצורה בלתי אפשרית וכמובן לא הצליח בכך....

_____ נמצא במצב של משבר קשה אשר להערכתנו קשור לנסיבות המשפחתיות שהוא חי בהם ולקשיים של הוריו ושל המערכות לזהות את צרכיו ולהגיב בהתאם. המצוקה הנפשית שלו באה לידי ביטוי הן במישור ההתנהגותי, הן במישור האפקטיבי והן במישור התפקודי. הוא נמצא במצב של סיכון להתפתחותו, שרוי באי שקט, בבלבול, בהצפה של חרדות ובקונפליקטים של זהות ונאמנות.

להערכתנו קיימת ברקע הפרעה התפתחותית, אשר באה לידי ביטוי בתחום הקשב, הריכוז והשליטה על תנועות, אך מומלץ להעריך את התפקודים האלה שלא בתקופת המשבר הנוכחי.

הוא זקוק לטיפול פסיכותרפויטי, מלווה בהדרכה להורים".

58. ככל הנראה, האם לא היתה שבעת רצון גם מרשות הרווחה ב_____, וביוני 2008 עקרה את מגוריה פעם נוספת, הפעם לבית הוריה ב_____. האם הודיעה לגורמי הרווחה המטפלים כי בכוונתה לעבור בספטמבר 2008 ל_____, אולם בפועל עקבותיה של האם נעלמו והיא עברה למקום אחר, מבלי ליידע את גורמי הרווחה, את בית המשפט או את האב.

59. לאור התנהלות האם, שוב נוצר נתק בין הקטין לבין האב, אשר לא ראה את בנו מאז דצמבר 2007.

60. הסיטואציה שנוצרה והיעלמות האם עם הקטין, עוררה את דאגת גורמי הרווחה לשלום הקטין, וביום 4.9.2008 הוגש תסקיר סעד מאוחד מטעם פק"ס ב_____ וב_____ יחד. גורמי הרווחה ברשויות השונות התאחדו ויזמו פגישה עם ההורים, אליה התייצב האב בלבד בעוד האם

"הודיעה שאין בכוונתה לשתף פעולה ועל כן אין בכוונתה להגיע לפגישה הקשורה בבנה". וכך כתבו גורמי הרווחה בתסקיר:

"הפגישה זומנה עקב דאגה למצבו של הקטין _____ שנמצא במעברים תכופים בין רשויות שונות (_____, _____, _____, _____) וכוונה לעבור ל_____ (ששונתה).

דאגה לקטין שנמצא בנתק מוחלט מאביו כשאלו מוצאת לנכון בכל הזדמנות לציין כי אין בכוונתה לשמר דמות אב זו. לדבריה לקטין חיים חדשים עם "אב" חדש (בן זוגה הנוכחי).

דאגה לזהות המתפתחת של הקטין כשהאם באופן חד-צדדי שינתה ל_____ את שמו ל_____ (כבר בינואר 2008 דווח על כך לבית המשפט).

התרשמות חברי הועדה

האם לכל אורך הדרך, הן בדבריה והן במעשיה, פועלת כדי למנוע כל קשר מ_____ עם אביו ואף מסרבת לאפשר לו להכיר בעובדה שאביו מולידו נלחם על הזכות לקשר עמו. בכך למעשה פוגעת האם בבנה עד כדי התעללות בו וגרימת נזק רגשי, האם מזלזלת בהחלטות שיפוטיות אינה משתפת פעולה עם גורמי הטיפול וחוסמת כל אפשרות לקשר טיפולי שיקדם את הקשר של הקטין עם אביו.

האם, אף אינה מאפשרת לקטין להיות בקשר טיפולי על מנת ללבן סיטואציית חיים מורכבת וסבוכה עבורו (התמודדות עם אורח חיים דתי ואב ערבי).

האב לעומת זאת נלחם על הקשר עם בנו חש מחויבות אדירה כלפי בנו ואינו מוכן לוותר על האפשרות לראות את בנו ולהיות מעורב בחייו.

לאורך השנים פעלו פקידי הסעד וניסו בכל דרך אפשרית לאפשר את הקשר באמצעות שיחות פניות לביהמ"ש, מרכז קשר, פניה לגורם מטפל (בי"ח גהה).

אך לצערנו, הביקורים היו קשים מנשוא ל_____.

האם השתמשה בכל דרך על מנת שהביקורים יהיו בלתי נסבלים, לא אפשרה אוטונומיה, לא אפשרה קשר חופשי מפוקח וזורם לאב עם בנו

ללא נוכחותה, ובכך העבירה מסר כי לא מדובר באב מיטיב אלא באדם שיש להיזהר ממנו.

אשר על כן הננו פונים לבית המשפט:

1. לזמן את ההורים בהקדם האפשרי לדיון במעמד שני ההורים אנו מבקשים כי ביהמ"ש יורה למשטרה לסייע באיתור האם ולוודא מסירת הצווים כנדרש. מבוקש כי בדיון יבחן האופן שבו ניתן יהיה להסדיר מחדש קשר בין _____ לאביו.

2. אנו מבקשים כי ביהמ"ש יקבע כי במידה והאם לא תשתף פעולה ישקול ביהמ"ש הטלת סנקציות על האם.

3. אנו מבקשים מביהמ"ש להורות לאם לקחת את הקטין למסגרת טיפולית שתקבע במסגרת ועדה לתכנון תוכניות טיפול ברשות שבה תתגורר האם.

4. אנו מבקשים מכבי ביהמ"ש לשלוח לח"מ את החלטותיו. לאור העובדה שמדובר בקטין בן 4 שלא מכיר את אביו, אנו רואים חשיבות רבה לקיום הדיון בדחיפות."

61. לנוכח פרישתו של כבי' השופט גרמן, הועבר ההליך להמשך טיפולה של כבי' השופטת עליסה מילר.

62. ביום 15.12.08 התקיים דיון בפני כבי' השופטת מילר, אליו התייצבו פקידת הסעד המחוזית, הגב' _____, ופקידת הסעד _____ מ_____. וכך העידו פקידות הסעד בדיון מיום 15.12.08:

"גב' _____ - פקידת סעד :

בסוף מאי נפגשתי עם האם, היא אמרה שהיא מוכנה שהילד יעבור טיפול פסיכולוגי. היא הודיעה לי שבסוף חודש יוני 2008 היא עוברת לבית הוריה כשהלוח זמנים שלה היה בחודש ספטמבר לעבור ל_____. התוכנית הייתה שנעביר את כל הטיפול לרשות _____ . בינתיים, בחודש מאי 08' התחלנו להתיעץ עם ד"ר _____ ואז עלה הנושא של פגישה משותפת ב_____. ב-27/8/08 נקבעה פגישה ב_____ עם פקידת סעד ראשית עם גב' _____ והמפקח _____ והזמנו את ההורים היות והמקרה מאד מורכב ורצינו לדון בנושא טובת הילד. האם התנגדה נחרצות ואמרה שהיא לא

תגיע, המשפט שלה היה "תעלי לשמיים ותרדי אני לא אגיע". שאלתי אותה לכתובתה ובאוקטובר 08' היא מסרה לעובדת הסוציאלית של המשפחה שהיא גרה ב_____ . היא גם לא ביקשה שנשלח חומר. היא אמרה "אני לא מעוניינת שישלח שום חומר אליהם" ומאז נותק הקשר איתה.

ב_____ ההיכרות עם התחנה הייתה מאד שטחית והיה הרושם שהאם לא מעוניינת שיהיה שום קשר עם האבא.

גב' _____ :

למעשה בקשר עם האם היא חזרה בטענה שכל מפגש בינה, בין האב והילד מסכן אותה ואת הילד ולכן דיברנו על מרכז קשר שיש בו שומר ומסגרת שיכולה להגן על המפגש עין בעין עם ההורים ולהגן על הילד. האם לא התרשמה מההגנה הזאת ובעצם המשיכה לפעול כדי שלא ייווצר קשר עם הילד. גם בארבעת המפגשים שהיו במרכז הקשר הם בעצם הופסקו בגלל שבעצם האם לא אפשרה לתהליך של קשר בין הילד והאב והילד נחשף לקונפליקט חריף בין שני ההורים ברמה שדאגנו לטובתו של הילד וזאת הסיבה שבעצם המלצנו על הפנייה לטיפול כאשר המחשבה הייתה שהטיפול יאפשר מצד אחד לעזור להביא לידיעת הילד את האמת על חייו ויעזור לכל אחד מההורים להבין את צרכיו של הילד. באמת, בסך הכול אני חושבת שיש מקרה שהוא ממש טרגי. הוא טרגי במובן הזה שיש אבא שרוצה בקשר. מהניסיון שלי לא התרשמתי שהאב מסוכן. אני חושבת שההתנהלות שלו במהלך התקופה הזאת והאיפוק שהוא גילה הם ההוכחה הכי נכונה שאין כאן מצב של סיכון. הטרגי הוא בכך שהיום אנחנו במצב שהילד בן חמש וחצי, אם אינני טועה, הוא בעצם קרוע, לא יודע את האמת על חייו. כבודה ציינה בצדק רב שהיום אנחנו בנקודה של אל חזור. זאת אומרת יש כאן ילד שלא יודע על חייו, מקבל מסרים קשים מאמא שלו על אבא ולכן אני חושבת שצריך לעזור לאבא כרגע לקחת צעד אחורנית ולא להילחם כדי לתת שקט לילד מצד אחד. ההמלצה שלי היא שבימ"ש יישאר בתמונה, שיחייב את האמא לספר לילד את האמת על אביו, שתשלח לאבא אלבום תמונות ושתהיה דרך שהאב יוכל לעקוב אחרי מצבו של הילד ואולי בשלב יותר מאוחר אפשר יהיה להפגיש מחדש את האבא עם הילד. כרגע נראה לי, אני

ליוויתי את האב והיו לי שיחות איתו, אני אומרת את הדברים בכאב גדול אבל המחויבות שלי היא טובתו של הילד ובסיטואציה הנוכחית יש דברים שאי אפשר למחוק והנתונים הם מאד קשים".

63. לאחר ששמעה את הצדדים, ולאור התרשמות והמלצות פק"ס, הורתה כב' השופטת מילר לפק"ס המחוזית להעביר את כל החומר המתייחס למקרה אל רשות הרווחה במקום המגורים החדש של האם בתחומי העיר _____ . כב' השופטת מילר הורתה כי פק"ס במקום המגורים החדש של האם תגבש תכנית טיפולית, שמטרתה היא הכנת הצדדים לתחילת מפגשים בין האב לקטין.

64. ביום 26.5.2009 התקיים דיון נוסף, אליו זומנה עו"ס מעיריית _____, לאחר שלא חלה כל התקדמות ממשית בסוגיית חידוש הקשר בין האב לבין הקטין, מאז הדיון הקודם בדצמבר 2008. במסגרת הדיון הסתבר כי גורמי הרווחה ב _____ לא מילאו את החלטת בית המשפט ועל כן, על מנת לקדם את ההליך, מינתה כב' השופטת מילר אפוטי' לדין עבור הקטין, על מנת לבחון את טובתו של הקטין בנסיבות אשר נוצרו לעניין חידוש הקשר עם האב.

65. בדיון מיום 8.9.2009 חיוותה האפוטי' לדין עמדתה לפיה יש לאבחן תחילה את מצבו הנפשי של הקטין ואת הכוחות שלו להתמודד עם הסיטואציה, בטרם ניתן יהיה לדון בקביעת מפגשים בין הקטין לבין האב. באותו דיון ציינה פקידת הסעד המחוזית, הגב' _____ :

"אני מלווה את המקרה מתחילתו כמעט ובתחילת הדרך ראינו את המסירות של האב, רצונו העז לקשר עם הבן ולא הצלחנו לאפשר את הקשר עד כדי מצב שהילד נמצא היום במקום שהוא זקוק להתערבות גורם מטפל טרם חידוש הקשר במרכז הקשר".

66. לאור עמדת פק"ס והאפוטי' לדין, הפנתה כב' השופטת מילר את הקטין לטיפול ביחידה לבריאות הנפש ב _____ ואת האם לקבלת הדרכה הורית, וקבעה כי הוראות להמשך תינתנה בהתאם להתקדמות הטיפול לקטין וההדרכה ההורית לאם.

67. ביום 4.1.12, לאחר טיפול שבועי קבוע של למעלה משנה, התקבל דיווח הצוות המטפל בקטין ובאם, במרפאת בריאות הנפש ב _____ . וכך נכתב בדיווח:

"... בתחילת התהליך הטיפולי ניכר קושי ביצירת הקשר, ושיתוף הפעולה של _____ היה חלקי בלבד ... ככל שהתקדם התהליך, _____ הצליח לתת יותר אמון במטפלת, משחקו התחיל להיות אינטגרטיבי יותר והתקשורת קיבלה אופי משתף.

כמו כן, נדרשה עבודה אינטנסיבית עם האם אשר נזקקה להדרכת הורים כדי לקבל את העובדה שאביו הביולוגי של _____ הוא חלק בלתי נפרד מחייה ומחיי בנה. נוצרה דינאמיקה קשה בין _____ ואמו במקומות בהם התעוררה סקרנותו לגבי אביו הביולוגי. האם התקשתה לשאת את המצבים בהם נדרשה לספק מידע בנושא לבנה. עובדה זו יצרה קונפליקט בהתנהלות המשפחתית. האם עשתה עבודה מעמיקה במהלך הפגישות של הדרכת הורים והצליחה לשנות את עמדתה מול _____.

לאחר תקופה של הדרכת הורים אינטנסיבית וממוקדת עם האם, _____ החל להיות רגוע יותר בהתנהלותו הן בטיפול, הן במסגרת של בית הספר והן בביתו...

האב הביולוגי _____ הוזמן והגיע לפגישות. הוא הביע געגועים לבנו הבכור _____, הוא מבקש לחדש את הקשר עימו ומצר על כל יום שחולף ללא קשר עם _____. מכבד את מקומה של האם _____, בליבו של _____ ומוכן להיענות להכוונת המטפלים לטובת בנו...

בנושא של אביו הביולוגי - _____ יודע שיש לו "אבא ראשון מלפני _____". הוא מכיר את שמו המקורי - _____, הוא יודע כי אביו "הראשון" מתגעגע אליו ומבקש לחדש את הקשר המשפחתי. ובעת השיחה על כך _____ חייך והביע שמחה. בעבר אמר "אמא אמרה לי לא לדבר על זה", כעת הוא מדבר עם פחות עכבות....

מאחר והשופטת עליסה מילר כתבה בהחלטתה שנמסרה לנו, כי המטרה היא לקיים סדרי ראייה בין _____ לאביו הביולוגי, אני מחזקים את ידיה של כבוד השופטת בגישתה זו וחושבים כי החלטתה זו היא הדבר הראוי לעשותו כעת".

68. האם לא קיבלה את ההמלצות וביקשה שלא להורות על התחלת סדרי/זמני שהות בין האב לקטין "בשלב מוקדם זה".

69. בית המשפט דחה את טענות האם והורה ביום 28.3.12 על התחלת מפגשים בין האב לבין הקטין, בהתאם לתדירות ולאופן שיקבע הצוות המטפל בקטין במרפאה לבריאות הנפש.

70. ביום 1.4.12 הגיש הצוות המטפל בקטין, המטפלת הרגשית הגב' _____ ומנהל המרכז, הפסיכיאטר ד"ר _____, לוח זמנים ראשוני לשלושת המפגשים הראשונים של האב עם הקטין, כאשר המפגש הראשון נקבע ליום 2.4.12 בתוך חדר הטיפולים שבמרפאה לבריאות הנפש. הצוות ציין כי "האב הגיב בחיוב. האם, למרות שערכנו שינויים לבקשתה, מגיבה בחוסר שיתוף פעולה ראשוני".

71. בו ביום נתן בית המשפט החלטה המורה לאם לשתף פעולה, על מנת להימנע מחיוב בסנקציות.

72. למרבה הצער, האם בחרה להפר את החלטת בית המשפט וביום 2.4.12 שלח ד"ר _____ אל בית המשפט את ההודעה להלן (ההדגשות במקור, א.א.א.):
"בהתאם להחלטתך מתאריך 28.3.12, הוזמנו _____ ואביו לפגישה היום ב 08 30 במרפאה.

_____, האם התנגדה תחילה בנימוקים שונים ואף זלזלה במפגש ("אין לי זמן לשטויות האלה").

משהובהר לאם כי ההזמנה על כל פרטיה, נעשתה על פי הוראת בית המשפט - הודיעה האם כי תבוא עם הילד, אך תביא עימה את פקידת הסעד _____ ולא תאפשר פגישה לפי המסגרת אותה קבעתי.

הבוקר הגיע האב _____ בתחבורה ציבורית, נרגש ומתנה לבנו בידו. האב הגיע בזמן וכיבד את כל ההנחיות.

האם _____ לא הופיעה ולא התקשרה מיוזמתה.

בטלפון שנערך עימה מיוזמתנו, הציבה האם תנאים להבאת הילד, שלא מתקבלים על דעתנו ועומדים בסתירה לראייתנו המקצועית ולטובת הילד.

אנו מבקשים בדחיפות - הבהרה של החלטה, ברחל בתך הקטנה, כדי שכל המעורבים יבינו שעליהם לכבד את תוכנית סדרי הראייה, על פרטיה, כפי שקבעתי.

להתרשמותי מהתנהגות האם, אין עליה מורא בית המשפט, וללא סנקציה מתאימה היא תמשיך להדיר את _____ מאביו".

73. בתגובה, האם טענה כי מכיוון שרשויות הרווחה המליצו בשנת 2008 - למעלה מארבע שנים קודם לכן - על עצירת המפגשים, אין מקום להתיר כעת מפגשים בין האב לבין הקטין ללא פיקוח של הרווחה.

74. בהחלטה מיום 5.4.12 קבע בית המשפט כי האם בהתנהגותה, משיגה בפועל ושלא על פי האמצעים הקבועים בדיון, על החלטת בית המשפט המורה על קיום מפגשים בין האב לקטין. בית המשפט הורה כי כל מקרה של אי שיתוף פעולה עם הגורמים המטפלים יגרור חיוב בסנקציה כספית בסך 700 ₪.

75. בהתאם להחלטה מיום 5.4.12, קבע צוות המרפאה לוח מפגשים חדש, אולם האם לא הביאה את הקטין וסירבה לשתף פעולה.

76. רק ביום 16.5.12 נאותה האם להביא את הקטין למפגש, אולם סירבה לשתף פעולה עם הצוות. וכך נכתב בעדכון שהגיש ד"ר _____ נושא תאריך 16.5.12:

"בהתאם להחלטתך האם הונחתה להביא את _____ היום לפגישה עם האב.

האם הביאה את _____ אך שיתוף הפעולה של האם היה חלקי: האם איחרה 15 דקות. האם דרשה להיות נוכחת וסירבה לעזוב ולשוב מאוחר יותר על פי ההנחיות. ולאחר התעקשות לעיני _____, הסכימה לצאת אך נותרה סמוך לדלת ונראית לילד. התנגדותה העוצמתית למפגש בין _____ לאביו בלעדיה, לא יכלה שלא להגיע אל בנה. _____ ביקש שהמפגש יהיה עם ה_____.

_____ והאב נפגשו לדקות ספורות כשהאם לא עוזבת את מקומה בצמוד לדלת ונראית על ידי _____ . בשלב מסוים יצא _____ אל אימו והפגישה הסתיימה. האב גילה סבלנות ורוך והוא עקבי בקבלה ובהיענות..."

77. בשבוע לאחר מכן, ביום 21.5.12, התקיים המפגש השני בין האב לבין הקטין. הצוות המטפל דיווח על מפגש חם ונעים ועל יצירת קשר חיובי בין הקטין לבין האב. וכך נכתב בדיווח מיום 21.5.12:

” _____ התקבל על ידי _____ והצהיר תחילה כי אינו רוצה, אך התרצה עד מהרה והלך עם _____ לחדר שבו המתין לו אביו. התקיימה פגישה מלאה של כ 45 דקות.

_____ מסרה כי האב הביע מילות אהבה חמות שנגעו לליבו של _____ . האב גילה סבלנות, ונראה כי נכונות האב מאפשרת ל _____ להיכנס לקשר המחודש בקצב שלו.

בתום הפגישה יצא _____ וחיך על פניו. _____ ליוותה את _____ לאימו ו _____ יכול היה לשמור לעצמו את החוויה. עם זאת, _____ העניק גם לאימו חיבוק חם.

לאחר דיון עם _____ הוחלט כי _____ יובא לפגישה במרכז הטיפולי פעמיים בשבוע - בימי שני ורביעי ב 08:00 וייפגש באופן דומה בהמשך. הכוונה להעביר את המפגש בזמן הקרוב לקניון או פארק בו יבלו _____ ואביו.

תוך זמן קצר אנו מקוים להעביר את המפגשים לבית האב ולהמליץ על סדרי ראייה רגילים”.

78. המשמעות היא, שברגע שניתנה לאב ההזדמנות לפגוש את בנו, גם לאחר נתק ממושך, הצליח ליצור עמו קשר טוב ונעים והקטין קיבל את הקשר באופן חיובי. למרבה הצער, האם לא ראתה את הקשר הנרקם בין האב לבין הקטין בעין יפה ושבה להסית את הקטין כנגד האב, ביתר שאת. וכך נכתב בדיווח הצוות המטפל מיום 29.5.12 (הטעויות וההדגשות במקור, א.א.א):

”בהתאם להוראתך הזמנו את _____ למפגשים עם אביו. תחילה התנגדה האם ולא הביאה את בנה ולאחר התערבות בית המשפט וקביעת קנס לכל הפרה מצד האם, החלה האם לדאוג להביא את _____ אך כעת נראה כי ההתנגדות של האם לקשר עם האב, גוברת על ההיענות:

1. המפגש הראשון אופיין בשיתוף פעולה מאד חלקי מצד האם ונמשך לפיכך דקות ספורות.

2. המפגש השני היה מצויין: למפגש זה הובא _____ על ידי דודו (אחי האם). הדוד הביע בשיחה קצרה אכפתיות וכבוד לערכים כלים ויהודים. ניכר כי הדוד הינו אדם בעל חמלה אנושית ויכול להבין לכאבו של אב באשר הוא. הדוד עודד את _____ בעדינות ו _____ נכנס

ושהה פגישה ארוכה ונעימה עם אביו ב_____. בצאתו מהמפגש עם אביו שב _____ אל הדוד שהמתין לו בסבלנות, כשהוא שמח וחיוני.

3. הפגישה השלישית לא התקיימה בפועל - _____ הגיע ו"דקלם" שאינו מעוניין ונאסף מיד.

4. הפגישה הרביעית לא התקיימה בפועל. להלן הדיווח המיידני שנרשם על ידי _____:

להלן הסיכום של המפגש הרביעי בין _____ לבין בנו:

_____ הגיע למרפאתנו בשעה 8:00 וחיכה בחדרי.

בשעה 8:15 _____ הגיע ללא ליווי לדלת המרפאה. פתח אותה ומבלי להיכנס פנימה אמר אני לא רוצה לראות אותך, לא רוצה להכיר אותך, לא רוצה להיות איתך ואל תכריחו אותי". סגר את הדלת וברח לכיוון החניה

כשיצאתי אחריו כבר לא שם איש.

עדכנתי את _____ אשר חיכה בחדרי בנוגע להתנהלות הדברים, דיברנו מספר דקות נוספות ונפרדנו.

לאחר זמן מה הוא חזר למרפאה וסיפר שאשתו ושלושת ילדיו שחיכו לו ברכבם בחניה היו עדים לסצנה הבאה

_____ בן זוגה של האם, הביא את _____ לחניון, מבלי לצאת מהרכב, פתח לו את הדלת וצעק שיזדרז ושהוא מחכה לו באוטו

הילד עלה בריצה ותוך שניות ספורות ירד בחזרה, נכנס לאוטו והם נסעו במהרה

יצאתי לחניון על מנת לדבר עם המשפחה של _____. אשתו היתה נסערת מאוד והצטערה על הכאב הנגרם לבעלה וגם ל_____.

_____ היה נסער ומאוכזב וביקש לדעת האם גם ביום ד' הסצנה תחזור על עצמה

בצער רב כותבת את השורות הללו אשר מתארות את המפגש הרביעי

על פי העדות הנ"ל - הציווי, מפי _____, בעלה של האם, על הילד, בצעקה: "להזדרז, שמחכים לו" (כשממתינים לילד ברכב) - טומן בחובו ציווי שלא להיכנס לפגישה עם האב!

ידוע כי איון הורה מהווה פגיעה נפשית עמוקה בילד.

להערכתנו במקצועית, איון האב הינו חבלה נפשית של ממש.

מאחר ו _____ בעלה של האם משמש כאחראי על הקטין - הדבר חמור עוד יותר.

נראה כי למרות על החלטות בין המשפט איון האב נמשך. להערכתו רק הפעלת כובד משקלו של החוק, יאפשר למרפאתנו לקיים את הוראות כבוד השופטת ולחדש את הקשר בין _____ לאביו מולידו".

79. ביום 31.5.12, באיחור ניכר, הגישה האם בקשת רשות לערער על ההחלטה מיום 28.3.12. בפסק דין מיום 29.9.12 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה, הן מפאת האיחור בהגשתה והן לגופו של עניין, לאחר שקבע כי לא נפל פגם בהחלטת כב' השופטת מילר המורה על קיום מפגשים בין האב לבין הקטין באופן אשר יקבע על ידי המרפאה לבריאות הנפש.

80. בכל פרק הזמן החל ממועד הגשת הבקשה לרשות ערעור ביום 31.5.12, ועד להכרעת בית המשפט המחוזי ביום 29.9.12, נמנעה האם מלהביא את הקטין לפגישות עם האב. לאחר שבית המשפט המחוזי דחה את הבר"ע, שבה האם להתחכם באופן שבן זוגה אומנם הביא את הקטין למרכז לבריאות הנפש, אולם המתין לקטין ברכב מותנע, כשהוא מורה לו לשוב בזריזות. הקטין ניגש אל המרכז, דקלם שהוא איננו מעוניין במפגש ומיד יצא בחזרה אל הרכב והשניים נסעו מהמקום במהירות - התנהלות אשר חזרה על עצמה באופן שיטתי.

81. בהחלטה מיום 28.11.12 הורה בית המשפט לאם "להמשיך ולהביא את הקטין למפגשים עפ"י הנחיית ד"ר _____. על האם לעזוב את המקום מיד ולא לאפשר חזרת הקטין למכונית".

82. ביום 5.6.13 התקיים דיון במעמד הצדדים וד"ר _____ התריע:

"... הילד גדל ועוד מעט בן 10 בדקה ה-90 וכל יום שחולף יש סכנה שההתנגדות האימהות לאבהות תופנם על ידי הילד ותגרום לו נזק שיהיה קשה לתקן אותו. נזק נפשי חמור לילד..."

אנחנו בהתאם להוראת בית המשפט קבענו הסדרי ראייה ... הובא הילד פעם אחת אבל האמא הפריעה למהלך הפגישה שלא ממש התקיימה ולאחר החלטה נוספת של בית המשפט האם נאלצה להביא אותו והתקיימה פגישה מלאה של 50 דקות. פגישה טובה מאוד בין האב לבין הבן שלו אחרי הרבה זמן....

הילד יצא מהחדר והוא נראה לי מאושר. זאת היתה הפעם האחרונה שהילד זכה לפגוש את אביו. מאז בכל פעם הילד מובא למרפאה על ידי בעלה של האם שכמו שהבנתי הוא אפילו לא מכבה את האוטו, משאיר את הדלת פתוחה והילד רץ מדקלם "אני לא רוצה להכיר אף אחד" ורץ בחזרה אל הרכב והם נעלמים. דבר כזה קרה הרבה פעמים. 15-20 פעם ואולי יותר. ודיווחנו על זה. מאז בחודשים האחרונים הילד לא בא.

אני חושב שצריך לקדם את הקשר כמו שבית המשפט החליט.

לשאלת בית המשפט - יש איזה שהוא מקום מאחורי הקלעים ששם מסיתים את הילד נגד הסיטואציה הזו לא ניתן לשלוט על מה שקורה בבית".

83. בסיום הדיון, הביעה כב' השופטת מילר תקווה ואמונה כי האם תפנים את דבריו של ד"ר _____ כאיש מקצוע, בדבר הנזק שהיא גורמת לקטין על ידי הרחקתו מאביו, ותפעל לשתף פעולה עם צוות המרפאה.

84. ביום 17.6.13 דיווח ד"ר _____ :

"...יש התקדמות בשיח ובהתקשרות בין _____ לאביו וגם שני ההורים יושבים באותו חדר ומכבדים יותר את קיומו של השני. יחד עם זאת האם מתנגדת באוזני _____ לסדרי ראייה רגילים בבית האב ו _____ מגן על עמדת אימו.

לדעתי אין מניעה לקיום סדרי ראייה בבית האב.

כל עוד האם מתנגדת בתוקף לא ניתן מבחינה טכנית להסדיר את הביקורים בבית האב. אני מבקש את עזרת בית המשפט בחיוב האם לאפשר לבנה את הביקורים בבית האב..."

85. ביום 26.8.13 חזר ד"ר _____ על עמדתו לפיה יש להורות על מפגשים בין האב לבין הקטין בביתו של האב ללא דיחוי, שכן המשך המפגשים במתכונת

הנוכחית במרפאה, מצטיירת בעיני הקטין כהיסוס של בית המשפט בביסוס האבהות ועלולה לפגוע בתהליך.

86. בתגובה, האם הודיעה באופן לקוני וללא נימוק, כי היא מתנגדת לקיום מפגשים בין האב לקטין ללא פיקוח ועותרת להמשיך את המפגשים במרכז לבריאות הנפש, תחת פיקוח והשגחה צמודים. האם לא נימקה את עמדתה.

87. בדיווח מיום 14.10.13 הודיע ד"ר _____ כי האם הודיעה באופן חד צדדי על ביטול מחצית מהמפגשים שנקבעו וחלק ממפגשי המחצית הנותרת בוטלה על ידה, לעיתים בהתרעה קצרה ולאחר שהאב כבר נסע אל המרפאה. ד"ר _____ הודיע כי למפגשים המעטים אליהם כן הביאה את הקטין, הגיעה באיחור. ד"ר _____ הודיע כי הקטין הגיע אל המפגש שהתקיים ביום 13.10.13 מלווה באימו ונקט באלימות קשה נגד חפצים - טרק דלתות והשליך מסמכים משולחן המזכירות - הכל כשאימו עומדת לידו.

88. ד"ר _____ הודיע כי לאור הנסיבות, יהיה זה בלתי אחראי מצדו לאפשר את המשך המפגשים במרפאה והביקורים יעצרו עד שתינתנה ההחלטות הדרושות לשם הגנה על מטופלים אחרים ועל צוות המרפאה.

89. בית המשפט הורה לפק"ס בעיריית _____ להגיש תסקיר סעד, על מנת לקבל המלצות באשר למיקום בו ניתן לקיים את המפגשים בין האב לבין הקטין מחוץ למרכז.

90. ביום 6.11.13 התקבל עדכון העו"ס המטפלת כי האם הודיעה לה שהיא עזבה את הישוב בו התגוררה ועל כן, מועבר כל החומר אל אגף הרווחה במקום מגוריה החדש של האם.

91. למותר לציין כי גם הפעם, האם לא טרחה להודיע על המעבר לבית המשפט, לרווחה או לאב. המעבר של האם הביא לכך שהטיפול בעניינם של הצדדים יועבר לאגף רווחה נוסף, חמישי במניין - לאחר שהמשפחה טופלה ראשית על ידי אגף הרווחה ב _____, הועברה ל _____, ולאחר מכן ל _____ - באופן אשר יצר עיכוב נוסף בהליכים שכן אגף רווחה נוסף נדרש להכיר את המשפחה.

92. ביום 22.1.14 התקבל תסקיר סעד של פק"ס _____ . למרבה הצער, דומה כי הפעם, קיבלה האם את מבוקשה והעו"ס שנכנסה לתמונה רק כעשור לאחר תחילת ההליכים, הולכה שולל על ידי האם אשר הציגה בפניה תמונה מעוותת, תוך שהיא מעלה מחדש בפני העו"ס טענות ישנות וממוחזרות שכבר

- נידונו שנים קודם לכן - כגון הטענה לאלימות מצד האב בעת שהשניים התגוררו יחד בשנת 2002.
93. בדרך זו, השיגה האם את מטרתה והביאה לעיכוב נוסף ומיותר בתהליך ההיקשרות בין הקטין לבין האב.
94. באמצע שנת 2014, עם פרישתה של כבי' השופטת מילר מכס השיפוט, הועבר הטיפול בהליך לטיפולי. מיד עם העברת ההליך לטיפולי, קבעתי דיון ליום 22.6.14 על מנת להתרשם מהצדדים. בסיום הדיון הוריתי לצדדים לשתף פעולה עם ד"ר _____ בחידוש והרחבת המפגשים כאשר במקביל, ימונה מתאם הורי אשר יפעל בשיתוף פעולה עם ד"ר _____.
95. האב הציע שני מתאמים הוריים, ביניהם ד"ר _____.
96. האם המשיכה להשתמש בכל אמצעי העומד לרשותה על מנת להמשיך ולסכל את קידום הקשר בין האב לבין הקטין וביום 3.7.14 הודיעה כי אף שהיא מסכימה למינוי של ד"ר _____, אין באפשרותה לממן שכ"ט של מתאם הורי.
97. במצב דברים זה, הגיש האב ביום 30.7.14 את התביעה שבכותרת, לחיוב האם בנוזיקין בגין אי קיום הסדרי ראייה ומניעת קשר בין האב ובנו (להלן - "התביעה הנזיקית").
98. רק לאחר שהוגשה התביעה שבכותרת, הודיעה האם כי תסכים לשאת במחצית משכ"ט המתאמת ההורית "כאשר תקוותה כי העלויות אינן גבוהות".
99. לאור הודעת האם, ניצתה בליבי התקווה כי טרם נסתם הגולל על גורל הקשר בין האב לקטין והדיון בתביעה הנזיקית עוכב, לצורך ביצוע ניסיון נוסף לחידוש הקשר.
100. בהתאם, הוריתי ביום 31.7.14 על מינויה של ד"ר _____ כמתאמת הורית, אשר תעבוד יד ביד עם ד"ר _____ על מנת לחדש את הקשר בין האב לקטין. כן הוריתי כי המתאמת ההורית תגיש עדכון בתוך 45 ימים.
101. במקביל, קבעתי דיון ליום 17.11.14 לשמיעת הצדדים, ד"ר _____ מהמרפאה לבריאות הנפש והעו"ס המטפלת במקום מגוריה החדש של האם, בישוב הדתי _____ המשתייך ל_____.

102. עו"ס _____ ביקשה לדחות את מועד הדיון, על מנת לאפשר לה פרק זמן נוסף לגיבוש המלצות בעניין הקטין שכן לדבריה, מעבר האם לתחום רשות מקומית חדשה בשילוב עם העומס הקיים על רשויות הרווחה, הביא לעיכוב בגיבוש המלצות. לאור האמור, נקבע מועד דיון נוסף ליום 24.12.14, לצורך שמיעת העו"ס המטפלת במקום מגוריה החדש של האם.
103. למרבה הצער, התיאום ההורי לא יצא אל הפועל, שכן ביום 24.8.14 הודיעה ד"ר _____ כי על פי התרשמותה, המקרה איננו מתאים לטיפול בקליניקה פרטית ויש להפנות את הצדדים לטיפול במכון או בשירותי הרווחה אשר בקהילה, או למרפאה לבריאות הנפש בקהילה.
104. בדיון שהתקיים בפניי ביום 17.11.14 נשמעו דבריו של ד"ר _____, אשר ליווה את הצדדים ואת ההליך במסירות יתרה משך שנים ארוכות. וכך העיד ד"ר _____:

"ש. כיצד אתה נכנסת לתמונת המקרה של הצדדים?"

ת. הגב' _____ פנתה בבקשה לטיפול ב_____ . אחרי כמה שבועות התברר שיש פה גם עניין משפטי. אני התבקשתי ע"י בית המשפט לדאוג לפגישות בין האב לבן במרפאה. השתדלנו לארגן זאת מול התנגדות מאד עיקשת של האם. בסופו של דבר הצלחנו מאד חלקית. היו מפגשים. היה מפגש אחד, ראשון, נפלא בו האב והבן נפגשו בנוכחות המטפלת _____, ישבו יחד 45 דק'. היתה התקרבות זהירה אך היתה שם רגישות רבה מצד האב וסקרנות וצימאון לאבא מצד הילד וזה המפגש המלא היחידי שהתאפשר בעצם. אח"כ היו הרבה ביטולים ואיחורים. לאט, לאט הילד קיבל יותר ויותר לגיטימציה להילחם בסיטואציה עד כדי אלימות עד שאי אפשר היה להילחם בזה ונאלצנו להפסיק את זה.

...

ש. אם אני מבין נכון אתה רואה את הסיבה הבלעדית להתנהגות של הילד היא הדה-לגיטימציה של האב ע"י האם והעובדה שהיא לא מאפשרת לילד ליצור קשר מיטיב עם אביו?

ת. לא מאפשרת, צר לי לומר אך זו לשון המעטה. העוינות הגלויה של האמא נגד האב, השלילה המוחלטת של הזכות של הילד לפגוש את אבא שלו, האור השלילי שנשפך על זה נטבעו בליבו של הילד

והפעילו אותו. הילד גם קיבל תגמולים רגשיים חיוביים על התנהגות שדוחה את אביו ואפילו התנהגות אלימה.

...

ש. דיברת קודם על תצפיות שערכת גם בקטין ובהתנהגויות שלו. אבקש שתפרט לבית המשפט ממה למדת על העובדה שהאם היא אם מנכרת שמונעת את הקשר?

ת. אתן דוגמא, למרות שזה רצף אחד גדול ומלא בדוגמיות. לאחר שהילד הפיל איזה שהוא רהיט בחדר ודי יצר מהומה בתוך החדר בצורה אלימה האם והוא יצאו מהמרפאה וראיתי אותם יורדים במדרגות מאד שמחים. האמא חייכה אל הילד והוא חיך אליה והם היו מאד מאושרים כאילו הם הצליחו לעשות משהו טוב".

105. ד"ר _____ ציין כי האם הביעה בפניו מתחילת ההליך הטיפולי, התנגדות לקשר בין האב לבין הקטין:

"ש. האם פגשת את האם?

ת. כן.

ש. מה היא אמרה לך לגבי הנכונות שלה או אי הנכונות לקשר של הילד עם האב?

ת. האם התנגדה לחידוש הקשר בין _____ ואביו. היא הסבירה זאת בפעם הראשונה במה יגידו השכנים ביישוב שהיא גרה בו.

ש. מה היה בהמשך?

ת. בהמשך היא דיברה דרך הרגליים או דרך העשייה ע"י אי הגעה מספר רב של פעמים. איחורים כמעט תמיד וע"י הכוונת הילד".

106. כן ציין ד"ר _____ את התרשמותו החיובית מהאב:

"ש. האם טוענת בהזדמנויות שונות כי האב אינו רואה את טובת הילד אלא רק את טובתו. הוא לא מבין את צרכיו של הקטין ובעצם יש פה סתם מלחמה שלו. איך אתה רואה את הדברים.

ת. אני פגשתי אבא בעל משפחה חדשה עם ילדים חדשים שאוהב את ילדיו כולם, הן את _____ והן את, פגשתי גם את הילד הקטן,

_____, הוא תמיד דיבר על כל הילדים ובטח שעל _____
בגעגועים, באהבה, בדאגה. הוא גזר על עצמו התאפקות וסבלנות
מתוך מחשבות שכך נדרש ממנו לטובת הילד. הוא מעולם לא
ביקש למנוע ממנו את אימו או להרחיק אותו ממנה. כל הביטויים
ששמעתי ממנו הם טובת הילד לפני טובתו שלו".

107. ביום 21.12.14, שלושה ימים טרם הדיון שנקבע לחקירת פק"ס, הוגש לבית
המשפט מסמך מהגב' _____, פסיכולוגית קלינית, אשר הציגה עצמה כמי
שמטפלת בקטין משך כשנה - זאת - כאשר מעולם לא הובא בפני בית
המשפט מידע כלשהו על טיפול שניתן לקטין על ידי גורם אחר מלבד
המרפאה של ד"ר _____ והדבר לא אוזכר על ידי האם או כל גורם אחר
מעולם, באף אחד מהמסמכים הרבים שהוגשו או בדיונים שהתקיימו.

108. הגב' _____, אשר זהותה אינה ידועה לבית המשפט ומעורבותה בתיק
איננה ברורה, טענה כי כל המידע שברשותה התקבל מאמו של הקטין ובעלה,
שיחות עם העו"ס המטפלת והטיפול בקטין. יצוין, כי המסמך ששלחה הגב'
_____ דומה יותר לכתב ההגנה אשר הגישה האם לבית המשפט, מאשר
מסמך בעל תוקף מקצועי, וברור כי הגב' _____ הפגינה הזדהות מוחלטת
עם כל טענות האם - גם אלו אשר נדחו בעבר על ידי בית המשפט.

109. לדיון שהתקיים ביום 24.12.14, לא התייצבה פק"ס המטפלת במשפחה, הגב'
_____, שכן נמסר שהיא מצויה בחופשת מחלה. במקומה, התייצבו לדיון
העו"ס _____ ופקידת הסעד המחוזית, הגב' _____.

110. כבר בראשית חקירתה, הודיעה העו"ס הגב' _____ כי היא לא זו שערכה
את התסקיר שהוגש:

**"ש: אני מפנה אותך לעמוד 7 לתסקיר את מציינת "אנו מכירים
בחשיבות הרבה שבין הקשר לאב ובנו...." (מצטטת) ועוד את
מציינת "כולי תקווה כי אכן...." (מצטטת). את אומרת שסוף סוף
המשפחה הגיעה למגורי קבע את יודעת מה המסלול שעברה
המשפחה או יותר נכון האם עד שעברה להתגורר ב _____**

ת: אני עו"ס ולא פקידת סעד ואין בסמכותי לכתוב תסקירים. מי
שכתבה את התסקיר זו פקידת הסעד ולצערי היא חולה והודענו על
כך לבית המשפט. מה שאני כן יודעת, אני עו"ס של יישוב _____

שבו מתגוררת _____ מאז שעברה לגור ב _____ ואני מנהלת את התיק וככזו נפגשתי עם _____ והיא סיפרה על המעברים".

111. כמו כן, העו"ס לא נתנה הסבר מניח את הדעת לטענה לפיה על פניו, הקטין מטופל כבר שנה ע"י אותה גב' _____, מבלי שבית המשפט או האב ידעו על כך דבר, מבלי שהיה לכך אזכור בתסקיר או בכל מסמך אחר שהוגש במהלך השנה, וכאשר אותה גב' _____ מעולם לא פנתה אל האב עד בסמוך לפני הדיון (עמ' 21 ש' 18 - עמ' 22 ש' 4).

112. גם פק"ס המחוזית, הגב' _____, ציינה כי לא היא מטפלת המשפחה או בקטין, והיכרותה עם המקרה, מסתכמת בקריאת התסקירים והדו"ח של הגב' _____, ופגישה חד פעמית עם האם במסגרת של וועדת תסקירים (עמ' 26, ש' 25-28).

113. בסיומו של הדיון, לבקשת ב"כ האם, הוריתי על קיום מפגש ביחידת הסיוע לצורך שמיעת קולו של הקטין עצמו, בנוכחות עו"ס יחידת הסיוע ופסיכולוג. המפגש ביחידת הסיוע התקיים ביום 27.1.15.

114. ביום 15.2.15 קיימתי דיון נוסף, במסגרתו נשמעה הפסיכולוגית הגב' _____ . הפסיכולוגית ציינה כי כל ידיעותיה אודות המקרה נמסרו לה על ידי העו"ס הנוכחית והאם עצמה, מבלי שהונחו בפניה כתבי הטענות של הצדדים, תוצאות מבדק המסוכנות שנערך לאב, חו"ד של ד"ר _____ אשר טיפל בקטין זמן ממושך, מידע מיחידת הסיוע או תסקירים שהוגשו על ידי רשויות הרווחה במקומות המגורים הקודמים של האם (עמ' 36, ש' 13-28; עמ' 38 ש' 30-8).

115. פרט לעובדה שהן העו"ס הגב' _____, הן פק"ס המחוזית הגב' _____ והן המטפלת של הקטין הגב' _____, שאבו את המידע שבידן מפי האם עצמה, מבלי לשמוע את נקודת מבטו של האב, הרי שכולן נכנסו לתמונה רק לאחר שלקטין מלאו כבר למעלה מעשר שנים, במהלכן היה נתון להשפעה מוחלטת של האם ושל סביבת המגורים החרדית בה התחנך, תוך שהאם דאגה שלא לאפשר קשר בין הקטין לבין האב.

116. ואכן, המטפלת הגב' _____ לא הצליחה לספק הסבר מניח את הדעת לטענתה לפיה דווקא הקשר של הקטין עם האב, הוא שיוצר חוסר שקט אצל הקטין, להבדיל למשל, ממעברי הדירות התכופים שכפתה עליו האם או גורמים אחרים בחייו של הקטין (עמ' 50 ש' 16 - עמ' 51 ש' 31). כן הודתה

הגב' _____ כי הטיפול שלה בקטין היה חלקי בלבד (עמ' 52 ש' - עמ' 53 ש' 7).

117. בסיום הדיון שהתקיים ביום 15.2.15, הצדדים הביעו הסכמה להצעת בית המשפט למינוי "פסיכולוג על/פרוייקטור" שתפקידו יהיה לחתור לחידוש המפגשים בין האב לבין הקטין, תוך שיוסמך להיות בקשר הן עם ההורים, עם הקטין ועם המטפלת של הקטין, ויכין תכנית טיפולית.

118. כן הוסכם שעם המינוי של אותו "פסיכולוג על/פרוייקטור", ייתן בית המשפט פסק דין בתביעה להסדרי שהות, אולם ימשיך לבצע מעקב אחר הטיפול והתקדמות המפגשים. שני הצדדים הביעו הסכמה והתחייבו לשתף פעולה.

119. ביום 2.3.15, לאחר שהצדדים הודיעו כי הם מסכימים שד"ר _____ יהיה זה שימונה כפרוייקטור על ידי בית המשפט, ניתן פסק דין בתביעה לקביעת הסדרי שהות, המורה על מינויו של ד"ר _____ מ _____ כפרוייקטור אשר תפקידו יהיה לחתור לחידוש המפגשים בין האב לבין הקטין. כן הוריתי לד"ר _____ להגיש בתוך 45 ימים תכנית טיפולית ראשונית.

120. בפועל, קיים ד"ר _____ מפגש אחת בלבד בן שעה בודדת עם האם והקטין, ובזאת הסתיימה מעורבותו בהליך המשפטי. ד"ר _____ הודיע כי האב יצר עמו קשר ומסר לו שלאור מצבו הכלכלי והמרחק הגאוגרפי, יוכל לקיים עמו פגישה אחת בלבד. ד"ר _____ מסר כי אין די בפגישה אחת על מנת להתקדם ולכן, החזיר את המינוי שניתן לו לבית המשפט.

121. ביום 17.6.15 הגיש האב תגובה להודעתו של ד"ר _____. האב טען כי הוא מחוסר אמצעים כלכליים, מיוצג ע"י הסיוע המשפטי, מתגורר עם אשתו ושלושת ילדיו בעיר _____, עובד שבעה ימים בשבוע מהבוקר עד הערב ואין באפשרותו לנסוע למקומות מרוחקים. האב טען כי מזה כעשר שנים שהוא נאבק על זכותו הבסיסית לפגוש בבנו בכור ואין הצדקה לאלץ אותו לרדוף אחר האם ברחבי הארץ, בעקבות מעבריה התכופים עם הקטין, מה גם שאין מצבו הכלכלי מאפשר זאת. האב טען כי פנה אל המומחה, הסביר לו את מצוקתו וביקש לרכז את כל הנדרש למפגש אחד, אולם המומחה השיב פניו ריקם.

122. האב טען כי לא יעלה על הדעת למנוע מאדם הסדרי ראייה עם בנו, אך ורק בשל מצבו הכלכלי הרעוע ועתר להורות על מינוי פרוייקטור חלופי, במרכז הארץ, בעלות ציבורית או ללא עלות כלל.
123. מנגד, האם טענה כי חוסר הנכונות של האב להשקיע את עלות הנסיעה ל_____, אשר הוערכה על ידה בכשלושים שקלים לכל כיוון, מלמד על היעדר רצון אמתי לחדש את הקשר עם הקטין. האם טענה כי כאשר היה מדובר בד"ר _____, אשר האגי'נדה שלו היתה ברורה, לא היתה לאב מניעה להגיע ל_____ למפגשים, למרות העלות הכרוכה בכך.
124. האם ציינה כי האב הסכים למינויו של ד"ר _____ ואף הציע מומחית אחרת שמקום מושבה ב_____ ליד _____, כך שטענה שהמיקום מרוחק עבורו היא טענת סרק. כן טענה האם כי על פי ההסכמות הדיוניות אליהן הגיעו הצדדים בדיון שהתקיים ביום 15.2.15, ברור היה לשני הצדדים כי יהיה צורך ביותר ממפגש אחד.
125. האם הוסיפה וטענה שהקטין כבר כמעט בן 12 שנים, בגיל שדעתו צריכה להישמע ולקבל משקל, והוא הבהיר שהוא איננו רוצה להיות בקשר עם האב ורואה בבעלה של האם את אביו הביולוגי.
126. ההודעה של ד"ר _____ על השבת המינוי, בצירוף התייחסויות הצדדים, הועברה אל יחידת הסיוע לצורך מתן המלצה באשר להמשך הטיפול בצדדים לאור המצב שנוצר.
127. יחידת הסיוע הציעה את מרכז _____ ב_____ כגורם טיפולי במסגרת ציבורי המצוי במרכז הארץ. יחד עם זאת, עו"ס יחידת הסיוע ציינה כי לאור ההתנגדות שמביע הקטין למפגשים, היא סבורה כי מומלץ שהגורם המטפל לא יהיה מרוחק ממקום המגורים של הקטין, שכן אין לצפות מהקטין שייסע למקום במרוחק מביתו וסביבתו, על מנת לפגוש את האב.
128. לאור האמור בהתייחסות יחידת הסיוע, ביקש האב למנות גורם טיפולי ציבורי בעלות מסובסדת - במקום מגורי הקטין.
129. במקביל לניסיון הנמשך לחדש את הקשר בין האב לקטין, התקיים בפניו ביום 3.12.15 דיון בתיק שבכותרת, לעניין הפיצוי הנזיקי. לאור המחלוקות בין הצדדים, הצעתי לצדדים מספר מגשרים אופציונאליים לצורך יישוב התביעה הנזיקית בדרכי פשרה. במקביל נתתי הוראה על הגשת תצהירי עדות ראשית.

130. ביום 24.1.16 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת להקפיא את בירור התביעה הנזיקית, שכן הם בוחנים אפשרות נוספת לחידוש הקשר בין האב לקטין.
131. ביום 6.3.16 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמה לפנות לטיפול כולל בקטין ובכל אחד מההורים, במרכז החירום ב_____. בו ביום נתתי להסכמת הצדדים תוקף של החלטה.
132. ביום 2.7.17 הוגש דו"ח מרכז החירום ב_____.
133. צוות המרכז דיווח כי הטיפול בקטין ובמשפחה הכוללת את בעלה השני של האם והילדים שנולדו להם, החל כבר באוקטובר 2015 וכי על פי נהלי משרד הרווחה, טיפול במשפחה יכול להימשך שנה אחת בלבד, עם אפשרות הארכה לחצי שנה נוספת. הצוות דיווח כי הטיפול במשפחה אמור היה להסתיים בספטמבר 2016, אולם לאור החלטת בית המשפט מיום 6.3.16, הוארך הטיפול בחצי שנה נוספת - עד אפריל 2017.
134. הצוות דיווח כי על מנת להתחיל את תהליך חידוש הקשר עם האב, היה צורך להמתין לקבלת הפניה רשמית מגורמי הרווחה במקום מגוריו של האב ב_____, אשר התקבלה רק בספטמבר 2016. כמו כן, בשל נסיבות טכניות, התחלפו המטפלים בקטין ובאם, כך שלמעשה, היה צורך להתחיל את ההליך הטיפולי מחדש. עוד צוין בדו"ח כי בפועל, הטיפול בקטין ובאם החל רק בינואר 2017, לאור חוסר פניות של האם והקטין על רקע בר המצווה של הקטין.
135. בסה"כ התקיימו ארבע פגישות עם האב, שתיים בחודש אוקטובר ושתיים בחודש נובמבר; חמש פגישות עם האם, שלוש בחודש ינואר ושתיים בחודש פברואר; חמש פגישות עם הקטין, אחת בינואר, אחת בפברואר ושלוש במרץ.
136. הצוות דיווח כי הטיפול באב הושהה לאחר ארבעה מפגשים, עד אשר יתחדש הקשר עם האם ועם הקטין, לאור תפיסתו של האב לפיה הסיבה העיקרית להגעתו לטיפול, היא קבלת ליווי מקצועי תוך כדי חידוש המפגשים שלו עם הקטין. הצוות דיווח כי מאז ההחלטה על ההפסקה במפגשים עם האב, לא צלחו הניסיונות להתקדם בהליך הטיפולי של המשפחה וגם לאחר חידוש הקשר עם האם והקטין, התהליך נפסק לאחר שבועות אחדים ולכן האב לא הוזמן לפגישות נוספות.
137. הצוות תיאר כי בשני המפגשים הראשונים הקטין שיתף פעולה, צחק, שיחק ודיבר ונראה היה שנוצר חיבור טוב בינו לבין העו"ס המטפל, אולם במפגש

השלישי, לאחר שעלה נושא אביו הביולוגי, החל הקטין להיסגר ולהתרחק. העו"ס חווה את הקטין כמי שמגיע למפגשים מתוך אילוץ ומחויבות שהוטלה עליו מצד "עולם המבוגרים". צוין כי במפגש הרביעי הקטין שתק לחלוטין, במה שנראה כאקט מחאתי על היותו מחויב להיפגש שוב עם מטפל, שלא מבחירתו. במפגש החמישי הקטין לא הסכים לצאת מהרכב, כאשר האם והעו"ס מנסים לגייס אותו לשיחה.

138. הצוות דיווח כי האם תיארה את הקטין כתינוק נוח, חייכני וקופצני. האם סיפרה כי כשהיה הקטין בן ארבע החלו מפגשים עם האב, לדבריה, על רקע רצונו לקבל אשרת שהיה בישראל. האם סיפרה כי האב מעולם לא שלח לקטין ברכת יום הולדת או מתנה וכי הוא משקר לעניין האלימות ביניהם. האם תיארה חוויות קשות במפגשים של האב עם הקטין, בוז מצד האב כלפי הקטין, דיבור בשפה הערבית והפיכת החדר על ידי הקטין כאשר האב הקניט אותו.

139. האם סיפרה כי הקטין לא רצה להגיע למפגשים עם האב ובאותה תקופה החל להרטיב במיטה, הוציא את כעסיו על בני המשפחה, לא הלך לבית הספר וכשכן הלך, היה אלים. האם תיארה כי לקטין קשיים בוויסות רגשי וכל שיחה על האב, גורמת לו להיסגר. כן תיארה האם התפרצויות אלימות מצדו של הקטין, בעטיין אף נאלצה לחפש עבור הקטין בית ספר חדש.

140. הצוות הודיע כי לאור דברי האם, ולאחר שבמפגש האחרון הקטין סירב לצאת מהרכב, נפלה ההבנה כי לא ניתן להמשיך ולקיים טיפול משמעותי עבר הקטין כאשר ההתנגדות מצדו כה חריפה ומקשה על התפקוד המשפחתי.

141. וכך סיכם המרכז את חוו"ד :

"... לדברי _____, היא נושאת עמה טראומה קשה משנות נישואיה עם _____ ויחסו כלפיה. להתרשמותנו המקצועית, בסיטואציה כזו רק טבעי שהאם מתקשה (באופן לא מודע) להסתיר זאת מבנה, אפילו כאשר היא מנסה. חוויה כה מופנמת וטראומתית אינה יכולה שלא להגיע כלל, באופן לא מילולי ולא מכוון, מ _____ אל בנה _____ אשר קרוב כל כך אליה..."

בשלב זה, שגרת חייו של _____ מופרת שוב ושוב על ידי החלטות חיצוניות של מערכות הרווחה והמשפט (הקשורות לסכסוך המתמשך בין

ההורים), ואף מטולטלים על ידיהן. בשל כך, נראה כי אין ביכולתו של _____ להתפנות לתהליך רגשי מיטיב ומקדם בטיפול. ריבוי הניסיונות מצד מסגרות טיפוליות גורמים ל_____ לוותר על המרחב הטיפולי, שבסיטואציה זו לא יכול להוות כסטרילי ומוגן. במקום להיפתח, לשתף ולעבד את חוויותיו, _____ מתייחס אל ההזדמנות כאל כוח הנכפה עליו ומפר את שלוותו, בצורה דומה לדינאמיקה שנוצרת סביב דרישותיו של אביו לראותו.

לאור האמור לעיל, לדעתו של צוות המרכז, לא ניתן יהיה לספק תכנית טיפולית הולמת ומיטיבה ל_____ ול_____ במסגרת זו....”.

142. הצוות המליץ על פרק זמן של מספר חודשים עד חצי שנה, בו הקטין לא ישתתף כלל בהליכים טיפוליים ויתבצע מעקב אחריו על ידי האם והרווחה. כן הומלץ על מעקב פסיכיאטרי ואבחון פסיכודיאגנוסטי לקטין בקהילה, בעקבות "טיקים" אשר זוהו לאחרונה אצל הקטין ועולה חשש כי הם מהווים ביטוי לרמת חרדה גבוהה.

143. במצב דברים זה, ברור היה שאין כבר טעם להמשיך ולנהל את התביעה להסדרי שהות ועל כן, הוריתי לצדדים להגיש תצהירים בתביעה הנוקית.

144. ביום 15.11.17 הוגש תצהיר עדות ראשית של האב; ביום 5.12.17 הוגש תצהיר עדות ראשית של האם, אשר הגישה בנוסף תצהירים של אימה, אחיה ואחותה.

בנוסף, העידו מטעם האם ד"ר _____ מי שאמור היה לשמש כפרוייקטור מטעם בית המשפט לחידוש הקשר; גב' _____ מי שהיתה שכנה של הצדדים בעת שהתגוררו יחדיו ב_____; ופק"ס _____ מעיריית _____.

145. האב ביקש לזמן לעדות את הגב' _____, מי שהיתה המטפלת של הקטין במרכז ב_____, ואת הגב' _____, אשר שימשה כעו"ס לסדרי דין ב_____, ובית המשפט נעתר לבקשתו, אולם בפועל לא ניתן היה לאתר אותן שכן המרכז ב_____ נסגר והגב' _____ פרשה לגמלאות.

146. האב והאם נחקרו בפניי ביום 22.4.18, בחקירה נגדית וחוזרת.

147. האב הציג גרסה עקבית וקוהרנטית העולה בקנה אחד עם טענותיו ועמדתו לכל אורך ההליכים. גם בדיון זה, כמו ביתר הדיונים אליהם התייצב האב, התרשמתי כי מדובר באדם בעל מזג רגוע וסבלני, אשר אוהב את בנו ורוצה בטובתו.

148. לעומת זאת, גרסתה של האם היתה מלאה בסתירות. כך, למשל, בראשית חקירתה, נשאלה האם ע"י ב"כ האב, מדוע היא מתנגדת שהאב יראה את הקטין. האם ענתה "אין לי התנגדות שהוא יראה את הבן שלו" וכי "לא היתה מעולם וגם עכשיו אין לי התנגדות" (פרוט' 22.4.18, עמ' 96, ש' 32-27). כאשר עומתה האם עם ההתנגדות הנחרצת אשר הביעה בפני העו"ס לקשר בין האב לבין הקטין, כפי שנכתב בתסקירים שהוגשו, האם לא מצאה הסבר מניח את הדעת ותשובותיה היו מגומגמות, מתחמקות ולא רלוונטיות לשאלות שנשאלה (שם, עמ' 97 ש' 1-32; עמ' 100 ש' - עמ' 110 ש' 7).
149. האם הסיטה את החקירה באופן מכוון אל החרדה העזה שהיא חשה ולפוסט טראומה ממנה היא סובלת, לטענתה, לאור האלימות שספגה לדבריה מידי האב. חרף האמור, האם לא ידעה לענות כיצד ייתכן שהיא סובלת מפוסט טראומה קיצונית משך למעלה מעשור, אולם מעולם לא פנתה לטיפול מסודר אצל איש מקצוע (שם, עמ' 110 ש' 24 - עמ' 113 ש' 32).
150. גרסתה של האם לעניין יחסיה עם האב, היתה בלתי אמינה, תחילה היא טענה שחתמה על הסכם נישואים כי פחדה מהאב, לאחר מכן טענה שאהבה אותו וחתמה על ההסכם כי רצתה להתחתן איתו (שם, עמ' 118 ש' 17 - עמ' 120 ש' 30). בהמשך חקירתה במועד הדיון הבא, שבה לעמדתה לפיה נישאה לאב כי פחדה ממנו (פרוט' 24.4.18, עמ' 91 ש' 27 - עמ' 94 ש' 25).
151. האם סתרה בעדותה דברים שהיו בבחינת עובדות יסוד במהלך השנים בהם נוהל התיק, כגון שהוריה ניתקו איתה קשר לאחר שגילו שהיא מנהלת מערכת יחסים עם מוסלמי, והציגה גרסא שונה בתכלית, הטופלת על האב את מלוא האשמה ומציגה אותו כאשף בשטיפת מוח (פרוט' 22.4.18, עמ' 121 ש' 4 - עמ' 122 ש' 19). גם בהמשך חקירתה, האם הציגה גרסא מתחמקת ובלתי אמינה, אשר סותרת את התשתית העובדתית כפי שהוצגה בפניי (פרוט' 24.4.18 עמ' 96 ש' 1 - עמ' 98 ש' 22).
152. האם גם סתרה בעדותה את הטענה לפיה לא ידעה שהאב הינו מוסלמי עד שהיו חודשים מספר בתוך הקשר והודתה כי ידעה על היותו של האב מוסלמי מלכתחילה (שם, עמ' 102 ש' 5-7).
153. האמור לעיל מהווה קומץ בלבד מתוך הסתירות שהתגלו בגרסתה של האם בחקירה, השזורות לכל אורך חקירתה.

154. חקירתו של ד"ר _____, אשר זומן כעד מטעם האם, הניבה את המסקנה המתבקשת, לפיה ההתרשמות אשר הגיש ד"ר _____ לבית המשפט, היתה ראשונית בלבד, מבוססת על פגישה בודדת בת שעה אחת עם האם והקטין, מבלי שד"ר _____ פגש את האב, קרא את כתבי הטענות או עיין בחומר הקיים בתיק, לרבות חו"ד מקצועיות קודמות ותסקירים (פרוט' 24.4.18, עמ' 72 ש' 10 - עמ' 86 ש' 8).

155. ניכר כי אחותה של האם, אשר זומנה גם היא כעדה מטעמה, עשתה כל מאמץ לסייע לאחותה, גם על חשבון היצמדות לאמת. כך, למשל, על מנת להפחית ממשקלה של העובדה שכבר בצבא שוחררה האם על סעיף נפשי, האחות טענה כי מדובר בדבר שכיח וכי גם היא שוחררה על סעיף נפשי, אולם לאחר מכן נאלצה להודות שאין בכך אמת (פרוט' 25.4.18, עמ' 90 ש' 24 - עמ' 91 ש' 16). פרט לכך, הודתה האחות שהיא איננה יודעת דבר אודות חייהם המשותפים של הצדדים (שם, עמ' 95 ש' 22 - עמ' 98 ש' 15).

156. הגב' _____, מי שהיתה שכנה של הצדדים בעת שהתגוררו יחד ב _____, העידה כי היא "לא יודעת כלום" ולא ברור מדוע זומנה לבית המשפט מלכתחילה (שם, עמ' 108, ש' 1-23).

157. הגב' _____, פק"ס מעיריית _____, זומנה גם היא לעדות מטעם האם. מדובר בפק"ס מטעם הרשות המקומית השלישית אשר היתה מעורבת במקרה, וניכר מחקירתה כי המעורבות האישית של פק"ס _____ בטיפול במשפחה, לא היתה מאוד משמעותית בהליך הכולל (עמ' 112 ש' 24 - עמ' 132 ש' 5).

158. אחיה של האם, מר _____, העיד גם הוא מטעם האם. האח העיד כי הכיר את האב בזמן שהאב עבד כמאבטח במועדונים אליהם נהג האח לצאת, עוד בטרם החלו הצדדים בקשר זוגי. גם האח העיד כי כבר אז, ידע שהאב ערבי וזאת בניגוד לטענת האם, לפיה האב הציג עצמו כיהודי והיא לא ידעה שהוא ערבי מוסלמי עד שכבר היו חודשים בתוך הקשר (עמ' 132, ש' 23 - עמ' 133 ש' 10).

159. עוד העיד האח כי האב מעולם לא הרביץ לו וכי הוא מעולם לא ראה אותו נותן מכות (שם, עמ' 135 ש' 1-14).

160. האח גם העיד שכאשר הוא זה שלקח את הקטין למפגש עם האב במרפאה של ד"ר _____ ב _____, האם לא הורתה לו שלא לעזוב את הקטין

מחשש שהאב יתקוף אותו או יעשה לו משהו, דבר הנוגד את גרסת האם לפיה היתה חרדה עד עמקי נשמתה שהאב יפגע בקטין בזמן הטיפולים ולכן סירבה לצאת מהחדר (שם, עמ' 141 ש' 2 - עמ' 142 ש' 3).

161. אמה של האם, הגב' _____, כמו אחותה של האם, וכמו האם עצמה, נתנה עדות מתפתלת ובלתי מהימנה, אשר ניכר ממנה כי לא כולה משקפת נאמנה את המציאות אלא הותאמה לחיזוק גרסת האם. כך למשל, אמה של האם טענה כי למשפחה לא היה אכפת שהאב מוסלמי וכולם קיבלו את האב לביתם, לרבות אביה של האם (שם, עמ' 151 ש' 1-16), אך כאשר ב"כ האב הציג בפני אמה של האם כי בתחילת ההליכים, אביה של האם התקשר אליו ואמר לו שזאת בושה שהוא יהודי והוא מגן על מחבלים ערבים ושאלוהים ישלם לו על זה, תגובת אמה של האם היתה "זכותו להביע את דעתו" (עמ' 165 ש' 22 - עמ' 166 ש' 4).

162. בנוסף, אמה של האם תיארה את הדאגה הרבה שחשה כלפי בתה ואת המצב הנפשי הנורא בו היתה האם שרויה, לדבריה, לאחר הפרידה מהאב בשנת 2004, ובין היתר טענה כי האם היתה "מבוהלת, מפוחדת, ילדה שהגיעה אליי הביתה והרטיבה במיטה לילות. היא היתה מגמגמת". יחד עם זאת, לא עלה בידה של אימה של האם להסביר מדוע, חרף המצב הקשה בו בתה היתה נתונה, לכאורה, לא היא ולא אף אחד מבני משפחתה לקח אותה לטיפול (שם, עמ' 158 ש' 1 - עמ' 159 ש' 1).

163. למותר לציין כי רק במעמד זה, בדיון מיום 25.4.18, שלוש-עשרה שנים לאחר תחילת ההליכים, עלתה לראשונה הטענה כי האם הרטיבה במיטה לאחר שנפרדה מהאב, טענה שלא בא זכרה במסגרת אף אחד מכתבי הטענות הקודמים, התסקירים הרבים או חו"ד שהוגשו, ודי בכך על מנת להטיל ספק באמינותה.

164. האם ובני משפחתה שבו וטענו כי האב הינו אדם מסוכן ואלים, וזאת הסיבה בגינה חששו שיוצר קשר בינו לבין הקטין. ואולם, הטענות לאלימות של האב מעולם לא הוכחו, אף אחד מבין גורמי הרווחה והטיפול הרבים אשר היה מעורבים במקרה לאורך השנים לא ציין מעולם כי האב נקט באלימות כלשהי, ואף שהאב שב לישראל בשנת 2006 והחל משנת 2009 הוא אזרח ישראלי, הוא מעולם לא ניסה ליצור קשר עם האם, הקטין, או בני משפחתה שלא על פי החלטות בית המשפט. דומה כי די בכך על מנת לשלול את הטענות לעניין אופיו האלים של האב.

165. מכל החומר שהוצג בפניי עולה כי ככל הנראה, האם התחרטה בדיעבד על בחירתה להינשא לאב ולהביא עמו ילד לעולם, ולכן בחרה לאמץ לעצמה נרטיב לפיו היא היתה קורבן לאלימות ושטיפת מוח, על מנת להרחיק את עצמה ככל הניתן מהאחריות למעשיה.
166. בתוך כך, פעלה האם בכל האמצעים העומדים לרשותה על מנת להכחיד כל זכר לאב ולנתק אותו מחייה ומחיי הקטין באופן מוחלט ובכלל זאת, גרמה לכך שהאב יסולק מהארץ; החליפה את שמו של הקטין באופן חד צדדי ועל דעת עצמה; העתיקה את מקום מגוריה פעם אחר פעם וסירבה לשתף פעולה עם גורמי הרווחה והגורמים המטפלים.
167. לאור השתלשלות העניינים כמתואר לעיל, אין ולא יכול להיות ספק כי המצב הקיים, בו הקטין מבוצר בעמדתו ומביע סרבנות קשה לכל קשר עם האב, הוא תוצאה של התנהלות האם, אשר גרמה במו ידה ומתוך רצון וכוונה מלאים, לנתק בין האב לבין הקטין.
168. האם פעלה באופן מכוון ושיטתי, החל מהמועד בו הצדדים נפרדו כאשר היה הקטין בן כשנה בלבד, על מנת למנוע כל אפשרות לקשר בין האב לבין הקטין, לבזות את האב בעיני הקטין ולבסס רתיעה ודחיה של הקטין מפני האב.
169. לאור האמור, אין ספק כי במעשיה ובמחדליה, הפרה האם את חובת הזהירות כלפי האב.
170. כמו כן, אין ספק כי במעשיה, הסבה האם נזק לאב, אשר נמנעה ממנו הזכות הבסיסית להיות בקשר עם בנו בכורו, אשר נמחה לחלוטין מחייו על ידי מעשיה ומחדליה של האם.
171. סעיף 2 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] מגדיר נזק באופן הבא:
- ”אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה”
172. על פי ההלכה, נזק שאינו רכושי הינו נזק בר-פיצוי, העומד בפני עצמו. ראה למשל ע”א 243/83 עיריית ירושלים נ’ אלי גורדון, פד”י לט(1), שם נקבע כי:
- ”כבודו של אדם, שמו הטוב, נוחותו ושלמות נפשו חשובים לחיי חברה תקינים וצריכים לקבל הגנה ראויה כמו כל אינטרס רכוש”.

173. משעה שהאם מנעה מהאב קשר עם הקטין והואיל ומעשיה הביאו לניתוק הקשר ביניהם, גרמה האם לאב עוגמת נפש, המהווה נזק בר פיצוי.
174. לטענת האם, אין לראות בה כאחראית להיעדר הקשר בין האב לבין הקטין, שכן בתחילה, האב לא שהה בישראל ועל כן, אין לראות אותה כאחראית לניתוק בפרק זמן זה ולאחר שהאב שב לישראל, הוא לא באמת רצה בחידוש הקשר עם הקטין וכל רצונו היה לקבל מעמד בישראל ולהוציא ממנה כספים.
175. טענות אלו של האם הינן טענות סרק, שכן האם עצמה היא שגרמה לכך שהאב יסולק מישראל, ואין בפניי כל אינדיקציה לכך שרצונו של האב לקיים קשר עם הקטין לא היה כן - נהפוך הוא. האב הגיש את התביעה הנזיקית רק בחלוף כעשור מפתירת התובענה לחידוש הקשר, כאשר כבר היה ברור לאן הרוחות מנשבות וכי הסיכוי לחדש את הקשר עם הקטין הינו קלוש, לאור ההסתה רבת השנים שעבר.
176. מכאן, שקיים קשר סיבתי מובהק בין מעשיה ומחדליה של האם לבין הנזק שנגרם לאב.
177. בנוסף, במעשיה ובמחדליה, הפרה האם את החלטות בית המשפט והוראות גורמי הרווחה והגורמים המטפלים אשר הוסמכו לשם כך על ידי בית המשפט.
178. סעיף 287 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, מורה כדלקמן:
- "המפר הוראה שניתנה כשורה מאת בית משפט או מאת פקיד או אדם הפועל בתפקיד רשמי ומוסמך לאותו עניין דינו מאסר שנתיים".
179. סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] מורה כי מפר חובה חקוקה הוא מי שהפר חובה המוטלת עליו על פי חיקוק, אשר נועד לטובתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם אחר נזק מסוגו או טבעו של הנזק אליו התכוון החיקוק.
180. אין ספק כי בנסיבות המקרה, מתקיימים כל יסודות העוולה: בית המשפט והגורמים שהוסמכו לכך על ידי בית המשפט, חייבו את האם לפעול על מנת לאפשר לאב לקיים קשר עם הקטין; החלטות אלו נועדו לטובת האב (ולטובת הקטין עצמו); האם הפרה את החלטות וההוראות ומנעה כל אפשרות לקשר בין האב לבין הקטין; כתוצאה ממעשיה ומחדליה של האם, נותק הקשר בין האב לבין הקטין, דבר אשר גרם בדיוק לאותו נזק אשר היתה כוונה למנוע.

181. התוצאה היא, שבנסיבות המקרה שלפניי, התגבשו מלוא היסודות של עוולת הרשלנות ועוולת חובה חקוקה.
182. האם טוענת כי יש לקבוע שלאב אשם תורם בשיעור שאינו נופל מ-40% בגרימת הנזק. האם טוענת כי לו באמת היה האב רוצה בקשר עם הקטין, היה שולח לו ברכות בימי הולדתו, מכתבים ומתנות. כן מציינת האם כי האב לא הגיעה לפגישה עם הגב' _____, הפסיכולוגית אשר טיפלה בקטין. לא מצאתי כי יש ממש בטענות אלה.
183. אני סבורה כי יש להעריך את העובדה שהאב נמנע משך כל השנים מלפעול על דעת עצמו ולשלוח באופן חסר אחריות מכתבים לקטין, אלא מילא אחר הנחיות גורמי הרווחה והגורמים המטפלים, מה גם שכאשר האב הביא לקטין מתנות למפגשים הראשוניים במרכז הקשר, האם הנחתה את הקטין שלא לקבל אותן.
184. באשר לגב' _____, כבר צוין לעיל כי בית המשפט כלל לא ידע מה זהותה או כיצד היא מעורבת במקרה, וככל שאכן ביצעה טיפול בקטין, הדבר הוסתר מבית המשפט לחלוטין ולא ניתן לצפות מהאב לשתף פעולה עם גורם שזהותו ומהותו איננה ידועה. האב שיתף פעולה עם כל הגורמים הרבים האחרים שפעלו לאורך השנים.
185. לאור האמור, אני דוחה את הטענה לאשם תורם מצד האב.
186. האב מעמיד את סכום הנזק שנגרם לו על סך של 50,000 ₪ לכל שנה בה נמנע ממנו קשר עם הקטין ובסה"כ סך של 450,000 ₪ בעבור תשע השנים נכון למועד הגשת התביעה הנזיקית. האב שואב את סכום הפיצוי מחוק הגנת הפרטיות וחוק איסור לשון הרע, הקובעים פיצוי ללא הוכחת נזק.
187. לאחר שבחנתי את מכלול העדויות והראיות שהובאו בפניי, אני סבורה כי ניתן לקבוע ללא ספק כי הנזק שנגרם לאב כתוצאה מאובדן הקשר עם בנו, הינו גדול ביותר, אף אם קשה לכימות מדויק.
188. כמו כן, אני סבורה כי לאור פרק הזמן הארוך על פניו מתפרשים מעשיה ומחדליה של האם, אין לראות את התנהלותה כעולה לכדי עוולה אחת בודדת, אלא מדובר בריבוי חוזר של עוולות המקימות לאב זכאות לפיצוי. זאת, בשים לב לקטיעה החוזרת ונשנית של האם את ההליכים הטיפוליים באמצעות מעברי דירות מרובים וחוסר שיתוף פעולה אשר הביא לסיכול כל אחד מההליכים הטיפוליים הרבים עליהם הורה בית המשפט לאורך השנים.

189. בהתחשב בפרק הזמן הארוך בו מנעה האם את הקשר בין האב לקטין; בריבוי ההפרות החוזרות ונשנות של החלטות בית המשפט והגורמים שהוסמכו לכך; בריבוי המעשים והמחדלים אשר ביצעה האם תוך שידעה, או לכל הפחות היה עליה לדעת, כי הם עלולים להביא לניתוק הקשר בין האב לבין הקטין - מצאתי כי על האם לפצות את האב בגין נזקיו בסך של 250,000 ₪ (מאתיים וחמישים אלף ₪).

סיכום של דבר

190. בנסיבות המקרה, התקיימו כל היסודות של עוולת הרשלנות ועוולת חובה חקוקה.

191. האם תפצה את האב בגין נזקיו הלא ממוניים שנגרמו לו כתוצאה ממעשיה וממחדליה, בסך של 250,000 ₪.

192. סכום הפיצוי ישולם בתוך 30 ימים והוא יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין עד לתשלום בפועל.

193. המזכירות תודיע ותסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ג שבט תשע"ט, 29 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.

